№ 152 (734)
Пятніца, 20 жніўня 1999 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Кошт: у кіёсках і крамах — 20000 руб., па падпісцы — 11000 руб., у індывідуальны гандляроў — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадо...
Якуб Колас

Народная Воля

У IV квартале за экспедзіраванне і дастаўку месячнага камплекта газеты "Народная воля" па падпісцы "Белпошта" будзе ўтрымліваць з рэдакцыі 180 тысяч рублёў.

У той жа час устаноўлены льготныя тарыфы для прапрэзідэнцкіх газет — ім давядзецца пералічваць "Белпошце" ў два з паловай разы меней.

Пра якую справядлівасць, пра якія роўныя ўмовы працы дзяржаўных і незалежных газет, пра якую свабоду слова Вы гаворыце, Аляксандр Рыгоравіч?

Слышали?

Оппозиция определяет состав делегации

16 августа состоялась встреча руководства Верховного Совета с лидерами оппозиционных партий, на которой был согласован состав делегации на переговоры с правительством. Согласованный состав делегации будет утвержден на сессии Верховного Совета. Руководители Верховного Совета и политических партий были единодушны в определении кандидатуры руководителя делегации. Им стал Анатолий Лебедько.

18 августа состоялась встреча А.Лебедько с руководителем КНГ ОБСЕ в Беларуси г-ном Х.-Г. Виком, в ходе которой был обсужден ряд вопросов, касающихся переговорного процесса. Г-н Х.-Г. Вик отметил как положительный факт процесс консолидации политической оппозиции Беларуси. "Определение состава делегации на переговорный процесс есть исключительное право самой оппозиции", — отметил руководитель КНГ ОБСЕ в Беларуси.

Со своей стороны А.Лебедько высказал сожаление по поводу заявлений г-на Лукашенко, касающихся политических партий, Верховного Совета и самого переговорного процесса. "Мы расцениваем это как итог перенапряжения и эмоциональный срыв, в противном случае мы вынуждены констатировать, что это осознанный бойкот самой идеи переговорного процесса", — заявил А.Лебедько.

Пресс-центр БАМП.

Судовы працэс над В.Лявонавым адкладзены да 24 жніўня

Судовы працэс над былым міністрам сельскай гаспадаркі і харчавання Васілём Лявонавым, які пачаўся 17 жніўня ў Вярхоўным судзе Беларусі, адкладзены да 24 жніўня.

Пасля таго, як суд адхіліў хадайніцтва В.Лявонава і яго адваката Волькі Зудавай аб накіраванні крымінальнай справы на дадатковае расследаванне і [illegible] меры стрымання на падпіску аб нявыездзе, экс-міністр заявіў аб неабходнасці больш дакладнага азнаямлення з матэрыяламі апошніх трох тамоў справы на працягу бліжэйшага месяца. Супраць гэтага хадайніцтва выступіў пракурор Фёдар Шэдаў, на думку якога падсуднаму было дастаткова адпушчаных яму чатырох месяцаў для азнаямлення з матэрыяламі справы (36 тамоў). У выніку суддзя Віктар Чартовіч вынес кампраміснае рашэнне, адклаўшы працэс да 10 гадзін раніцы 24 жніўня.

Адначасова ён адхіліў хадайніцтва дачкі В.Лявонава Святланы аб допуску да працэсу грамадскага абаронцы ад праваабарончага цэнтра "Вясна-96" Барыса Гюнтэра. Падставай для адмовы стала спасылка на Закон аб грамадскіх аб'яднаннях, згодна з якім яны могуць абараняць інтарэсы толькі сваіх членаў. Аднак, паводле слоў Б.Гюнтэра, згодна са статутам "Вясны-96", зарэгістраваным у Міністэрстве юстыцыі, камітэт мае права аказваць прававую дапамогу грамадзянам па іх просьбе. Падобная просьба ад В.Лявонава паступала.

У сувязі з адмовай В.Чартовіча дапусціць да працэсу грамадскага абаронцу камітэт "Вясна-96" мае намер 18 жніўня накіраваць пратэст у адрас старшыні Вярхоўнага суда Валянціна Сукалы.

Дзмітрый УЛАСАЎ, БелаПАН.

Стала известно

Кто будет говорить с Беларусью от имени Европейского парламента

Пресс-центру Хартии'97 стал известен состав руководства межпарламентской делегации Европейского парламента (ЕП) по отношениям с Украиной, Беларусью и Молдовой.

Главой межпарламентской делегации недавно избранного ЕП стал Ян Маринус Виерсма из Нидерландов, группа партии европейских социалистов. Первый заместитель главы — Андерс Вийкман (Швеция), группа европейской народной партии (Группа христианских демократов). Второй заместитель — Элизабет Шредтер, группа "зеленых".

Как известно, выборы в Европарламент проходили 13 июня и закончились победой партий консерваторов и социал-демократов. Четвертое место по количеству набранных голосов заняла Партия "зеленых". Для Беларуси эти результаты более чем благоприятны. Именно консервативное большинство повлияло на принятие трех жестких резолюций Европарламента о ситуации в нашей стране в декабре 1998 года и марте 1999 года. Представляла эти документы докладчик по Беларуси депутат от Партии "зеленых" Элизабет Шредтер, которая сохранила эту должность и теперь.

Пресс-центр Хартии'97.

"Пріорбанк" распачаў продаж дарожных чэкаў "American Express"

"Пріорбанк" распачаў продаж дарожных чэкаў "American Express" у доларах ЗША і нямецкіх марках. Пры куплі чэкаў за наяўны разлік збіраецца камісія ў памеры 1 працэнта, пры безнаяўным разліку — 1,5 працэнта.

Як паведамілі ў "Пріорбанку", зараз чэкі ўжо паступілі ва ўсе філіі банку ў Мінску; бліжэйшым часам яны павінны з'явіцца ў іншых аддзяленнях банка. Свабодна можна набыць чэкі на суму больш за 500 мінімальных зарплат па курсе Нацбанка Беларусі.

Здзелка на гэтую суму ажыццяўляецца пры наяўнасці даведкі аб прадастаўленні дэкларацыі ў падатковую інспекцыю. Трэба адзначыць, што "Пріорбанк" уваходзіць у шасцёрку буйнейшых банкаў Беларусі.

БелаПАН.

Даўгі растуць...

Крэдыторская запазычанасць прамысловых прадпрыемстваў Беларусі перавысіла 520 трыльёнаў рублёў

Спад прамысловай вытворчасці ў Беларусі ў ліпені 1999 года ў параўнанні з папярэднім месяцам склаў 5,2 працэнта. Асабліва істотным ён быў у электраэнергетыцы (6,5 працэнта), лёгкай і харчовай прамысловасці (адпаведна 6,7 і 9,8 працэнта), машынабудаванні і металаапрацоўцы (7,1 працэнта).

У першай палове бягучага года 10,3 працэнта прамысловых прадпрыемстваў былі стратнымі; найбольш высокая доля стратных была сярод прадпрыемстваў паліўнай прамысловасці (52,5 працэнта). Рэнтабельнасць прамысловай вытворчасці складала 18,3 працэнта. Дэбіторская запазычанасць прадпрыемстваў прамысловасці па стане на 1 ліпеня дасягнула 336,2 трыльёна рублёў, крэдыторская — 522,3 трыльёна.

Сяргей СНЕГІН.

Постфактум

Футбольный матч: политика или спорт?

Футбольный матч между национальными сборными Беларуси и России, состоявшийся на столичном стадионе "Динамо" в среду, вышел за рамки тренировочной товарищеской встречи. Политики там было, пожалуй, больше, чем футбола. Если бригада арбитров из Молдовы добросовестно исполняла свои судейские обязанности, то бригада милиции явно занималась политическим делом. Бригада — именно в армейском смысле этого слова: от звезд на погонах рябило в глазах.

По команде сотрудников спецслужб в штатском офицеры милиции коршунами бросались на белорусских граждан, которые выражали свои спортивные чувства бело-красно-белыми флагами. Не удивительно, что когда диктор объявил о присутствии на стадионе Александра Лукашенко, болельщики дружно ответили возмущенным свистом. И сотрудники спецслужб, и милиция отказались отвечать журналисту на вопрос, почему они запрещают белорусским гражданам держать в руках национальные стяги. И не только стяги. У одного болельщика сотрудники спецслужб изъяли... портрет Лукашенко, с которым тот шел на стадион.

Через полчаса гонения на тех, кто держал белорусские национальные флаги, прекратились. К тому времени милицейские операторы засняли всех, кто эти флаги держал. Надо полагать, что в ближайшие дни эти белорусские граждане будут схвачены и доставлены в участки с последующим этапированием в суд.

Счет матча — 2:0 в пользу россиян.

Валерий ЩУКИН.

Актуальна

У Брэсце мала кармоў

У Брэсцкай вобласці склалася крытычнае становішча з нарыхтоўкай кармоў: паводле звестак на 17 жніўня, нарыхтавана толькі 48,6 працэнта ад неабходнага аб'ёму травяністых кармоў. У сярэднім у вобласці на адну ўмоўную галаву жывёлы нарыхтавана 7,3 цэнтнера кармавых адзінак травяністых кармоў, а ў некаторых гаспадарках гэты паказчык складае ўсяго 2,2 цэнтнера.

Спецыялісты [illegible] сітуацыю як крытычную. Пакуль нарыхтавана ўсяго 81,8 працэнта кармоў ад узроўню аналагічнага перыяду 1998 года. А мінулую зіму, як вядома, Брэсцкая вобласць ледзь перажыла з-за недахопу кармоў: некаторым гаспадаркам даводзілася завазіць сена і салому з іншых раёнаў вобласці, некаторым — пераводзіць паўгалодную жывёлу на ўтрыманне суседзяў. Менавіта знясіленая галоднай зімоўкай жывёла стала ахвярай машкары, якая гэтай вясной атакавала статкі калгасаў і саўгасаў. [illegible] вопыт 1998 года, у гэтым планавалася павялічыць нарыхтоўку кармоў на 25 працэнтаў. Аднак пакуль гаворка не ідзе нават пра дасягненне леташняга ўзроўню. [illegible]

Сёлета кукурузу ў вобласці занята на 20 тысяч гектараў больш, чым летась. Культура паспяхова вырасла і цяпер самае галоўнае — убраць яе без страт. У адваротным выпадку, адзначаюць спецыялісты, [illegible]

Валянціна КАЗЛОВІЧ, БелаПАН.

Заявление

Координационного совета Белорусской ассоциации молодых политиков (БАМП)

Координационный совет БАМП рассматривает решение об отказе перерегистрации Белорусской ассоциации молодых политиков исключительно как политическое. Ответственность за это мы возлагаем не только на комиссию по отстрелу общественных объединений во главе с Заметалиным, но и лично на гр.Лукашенко. По сути, это не что иное, как начало охоты на ведьм и зачистка "третьего сектора". С 1996 года БАМП испытывает постоянное давление со стороны властных структур, что позволяет сделать вывод о наличии госзаказа на уничтожение ассоциации. За это время закрывались наши счета, нас выдавливали из арендуемых помещений, нам выносились нелепые, абсурдные предупреждения, десятки наших активистов подвергались репрессиям.

В активе БАМП многочисленные обучающие проекты и программы, конференции, "круглые столы", десятки пикетов в защиту политзаключенных, акции за демонополизацию государственных телевидения и радио, кампания против возврата ядерного оружия в Беларусь и многое другое. За этими мероприятиями энергия, знания, сила сотен молодых людей. Продукция БАМП — это новое поколение политиков, это новые отношения и новая Беларусь.

Уничтожить БАМП невозможно, запретить проблематично. Идея, идеология, свобода не нуждаются в процедуре регистрации.

Мы будем бороться за свое право на жизнь всеми доступными средствами. Мы намерены широко информировать международное сообщество о реальных угрозах для существования и развития "третьего сектора" Беларуси.

Мы обращаемся ко всем демократическим неправительственным организациям с призывом консолидировать свои усилия и возможности в отстаивании своих законных прав. Солидарность — наше оружие, и мы должны его использовать. Ибо сегодня БАМП, завтра — другие.

Надвор'е

20—21 жніўня па краіне захаваецца пераменная воблачнасць. 20-га і ўначы 21-га — па паўночным усходзе, удзень 21-га — па паўночным захадзе кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Вецер паўднёвы і паўднёва-заходні, 3—8 м/с, пры навальніцах да 14 м/с. Тэмпература паветра ўначы +7...+12; удзень +17...+22.

Пр. Мітрафана, Пімена.
К. Бярнарда, Сабеслава, Самуэля.

ЖНІВЕНЬ
20
'99 ПЯТНІЦА

☉	☽
Усход 5.57	Перш. квадра 19 жніўня
Захад 20.29	Захад 0.48
Даўж. дня 14.32	Усход 17.00

На думку лідэра ПКБ С.Калякіна, партыі, якія падпісалі "Мемарандум аб перамоўным працэсе", засталіся паўнапраўнымі ўдзельнікамі перамоў

На думку першага сакратара Цэнтральнага камітэта Партыі камуністаў Беларускай (ПКБ) Сяргея Калякіна, падпісаўшы "Мемарандум аб перамоўным працэсе", партыі засталіся паўнапраўнымі суб'ектамі будучых перамоў з уладамі.

Нагадаем, што згодна з Мемарандумам, правы па вядзенні перамоўнага працэсу з афіцыйнымі ўладамі партыі перадалі Вярхоўнаму Савету Беларусі 13-га склікання. Дакумент падпісалі сем апазіцыйных палітычных партый — Беларускі народны фронт, Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя (Народная Грамада), Партыя камуністаў Беларуская, Аб'яднаная грамадзянская партыя, Беларуская сацыял-дэмакратычная грамада, Беларуская партыя жанчын "Надзея" і Беларуская партыя працы. Такім чынам, адзначыў С.Калякін, Вярхоўны Савет у гэтым выпадку выступае гарантам захавання палітычнага адзінства вышэйназваных партый.

Лідэр ПКБ таксама высока ацаніў падпісаны на мінулым тыдні праект сумеснай платформы апазіцыйных партый на перамовах з выканаўчай уладай. На ягоную думку, калі ўсе партыі, якія заяўляюць у той або іншай ступені сваю апазіцыйнасць рэжыму, пойдуць на перамовы з уласнымі няўзгодненымі платформамі, гэта будзе "прафанацыяй перамоў і не прынясе ніякага выніку".

С.Калякін адзначыў таксама, што апазіцыі не важна, хто будзе прадстаўляць бок кіраўніка дзяржавы на перамовах, — галоўнае, каб гэты прадстаўнік быў паўнамоцным. Таму, лічыць С.Калякін, з боку А.Лукашэнкі павінна быць зроблена заява аб тым, што дадзены склад дэлегацыі валодае паўнамоцтвамі на вядзенне перамоў з апазіцыяй.

Сваё меркаванне наконт маючага адбыцца перамоўнага працэсу выказаў і лідэр Аб'яднанай грамадзянскай партыі (АГП) Станіслаў Багданкевіч. Ён заявіў, што ў наяўнай сітуацыі перамовы застаюцца для апазіцыі адзінай рэальнай магчымасцю "гульні і хоць нейкага выйгрышу". Пры гэтым С.Багданкевіч "не мае асобых ілюзій адносна магчымасці і перспектыў падобных перамоў". Паводле яго слоў, у маючым адбыцца палітычным дыялогу АГП не стане прад'яўляць ніякіх "ультыматыўных, неразумных патрабаванняў". Па-першае, сказаў ён, партыя імкнецца да таго, каб былі забяспечаныя правы "легальнай апазіцыі" на доступ да СМІ. Па-другое, у якасці жэсту добрай волі ў адказ улады павінны абвясціць стварэнне ў краіне "свабоднага ад жаху і рэпрэсій перадвыбарнага клімату". Першым крокам на гэтым шляху, лічыць С.Багданкевіч, магло б стаць вызваленне палітзняволеных.

Юрый ПАЦЁМКІН, БелаПАН.

Стань побач

Нягледзячы ні на што, беларуская апазіцыя застаецца адным з самых моцных еўрапейскіх дэмакратычных рухаў, якія змагаліся з дыктатарскімі рэжымамі ў пасляваенны час.

Канец камунізму

Неаднаразова даводзілася сутыкацца з меркаваннем, што апазіцыя на Беларусі слабая, раз'яднаная і нічога сур'ёзнага дыктатуры супрацьпаставіць не можа. Яшчэ пару год таму сам прытрымліваўся падобнага погляду. Аднак сустрэчы з дзеячамі еўрапейскіх антытаталітарных рухаў радыкальна змянілі ацэнку моцы беларускай апазіцыі. Сёння я перакананы ў тым, што беларускія дэмакратычныя сілы з'яўляюцца нармальнай здаровай часткай адзінага еўрапейскага дэмакратычнага руху.

Зараз ва ўсім свеце адзначаюць дзесяць гадоў развалу камуністычнай імперыі ў Еўропе. Перамога "Салідарнасці" і венгерскіх дэмакратаў на выбарах у свае парламенты; разбурэнне Берлінскай сцяны; "аксамітная" рэвалюцыя ў Чэхаславакіі; рэвалюцыя ў Румыніі і расстрэл Чаушэску — гэтыя падзеі назаўсёды знішчылі чырвоны колер з мапы Цэнтральнай Еўропы. Сістэма, якая існавала дзесяцігоддзі, рухнула амаль у адначассе. Сітуацыя ў краінах, дзе ў 89-м годзе адбыліся антытаталітарныя рэвалюцыі, была вельмі стракатай. Але амаль паўсюль яе вызначалі апазіцыйныя рухі і групы. Паспрабуем параўнаць іх з сучаснай беларускай дэмакратычнай апазіцыяй.

Калі б Папай быў беларус...

Да вядомых падзей у Румыніі пра апазіцыю Чаушэску нічога не было чутно. Большасць аналітыкаў і сёння не ўзгадваюць пра нейкі апазіцыйны румынскі рух. Пануе думка, што да змены рэжыма ў Бухарэсце прыклалі руку спецслужбы як Захаду, так і Усходу. Яны зрабілі стаўку на групу незадаволеных праўленнем клану Чаушэску румынскіх генералаў і партыйных наменклатуршчыкаў.

Я быў вельмі здзіўлены, калі даведаўся ад Яна Урбана, аднаго з лідэраў чэхаславацкай Хартыі-77, што ў канцы 80-х гадоў у 15-мільённай краіне актыўна дзейнічалі 60 дысідэнтаў і каля 500 іх прыхільнікаў. Мой шок быў выкліканы тым, што куміры з Хартыі-77 у той час былі слабейшымі за нас — сённяшніх беларускіх дэмакратаў. Урбан таксама распавёў, як у ліпені 1989 года да іх прыехаў Адам Міхнік, які ўжо стаў дэпутатам Сейма. Чэхі смяяліся з прадказання героя польскай "Салідарнасці", што ўжо праз год у Празе нельга будзе ўбачыць ніводнай чырвонай зоркі: "Тут не Польшча! Мы не палякі!" А ўжо праз чатыры месяцы чэхаславацкія дысідэнты фарміравалі кааліцыйны ўрад.

Сіла апазіцыі складаецца з двух фактараў: **моцы дыктатуры,** той брутальнасці, якую яна можа сабе дазволіць у адносінах да сваіх грамадзян, і **актыўнасці самой апазіцыі,** якая залежыць ад унутранай падтрымкі і міжнароднай салідарнасці. Таму магу сцвярджаць, што беларускія апазіцыянеры мацней за сваіх калегаў з колішняй ГДР. Там дзейнічала ўсёвідушчая "Штазі", якую прызнавалі адной з лепшых спецслужбаў свету і якая мела дасье на кожнага ўсходнегерманскага жыхара. Апазіцыйныя рэжыму Хонекера групы і марыць не маглі пра рэгулярнае правядзенне шматтысячных забароненых акцый пратэсту і маніфестацый кшталту нашага "Чарнобыльскага шляху", правядзенне якіх беларускія ўлады вымушаны дазваляць.

Хутчэй за ўсё сённяшняя беларуская апазіцыя саступае толькі тагачасным польскай "Салідарнасці" і дэмакратычнаму руху Венгрыі. Але нельга забываць, што істотную, а можа, вырашальную падтрымку венгерскай апазіцыі аказаў яе зямляк Джордж Сорас. А палякі, акрамя дапамогі Сораса і амерыканскіх прафсаюзаў АФТ-КПП, мелі духоўную, што яшчэ важней, падтрымку Папы Яна Паўла II. А шмат хто кажа, што не толькі Польшча, але і ўся Еўропа абавязана збаўленнем ад камуністычнай пагрозы першаму польскаму пантыфіку. Беларусы-каталікі толькі зараз займелі свайго кардынала. Фактычна дзяржаўнай на нашай зямлі і сёння застаецца памесная царква іншай краіны.

Аднак, саступаючы ў масавасці польскаму і венгерскаму рухам, беларускія дэмакраты і на іх фоне выглядаюць прыстойна. 50-тысячны "Чарнобыльскі шлях-96", серыя шматтысячных акцый увесну 1997 года, штогадовыя масавыя святкаванні Дзён Канстытуцыі, Волі і Незалежнасці, 110 тысяч подпісаў пад Хартыяй'97, шырокая палітычная кампанія па выбарах прэзідэнта, выхад 5 тысяч чалавек 21 ліпеня на Цэнтральную плошчу, нягледзячы на забарону і запалохванні ўлад, — усё гэта дэманструе свету, што на Беларусі дзейнічае моцная, добра арганізаваная дэмакратычная апазіцыя.

Дэмбель непазбежны

Гісторыя паказвае, што абсалютная большасць еўрапейскіх народаў аддалі перавагу дэмакратыі. Дыктатуры ў Еўропе сталі недарэчным выключэннем. Апошнія два дыктатарскіх рэжымы Мілошавіча і Лукашэнкі абавязкова ляснуць у бліжэйшы час. Чым выклікана затрымка?

З сербамі ўсё зразумела — мясцовая апазіцыя не вытрымала спакусы вялікасербскага шавінізму, дзеля якой пайшла на хаўрус з Мілошавічам. Аднак пасля Косава сербскія дэмакраты зрабілі высновы і, заручыўшыся падтрымкай Захада, ініцыятыву ўжо не страцяць.

Галоўная праблема Беларусі ў тым, што да апошняга часу пра нас у свеце мала хто чуў. Захад заўсёды ведаў, што палякі прагнуць збаўлення ад камунізму і расійскай апекі. Выступленні польскіх рабочых і студэнтаў адбываліся на працягу дзесяткаў гадоў. У венграў быў 56-ы год, у чэхаў — 68-ы. Краіны Балтыі не прызнаваліся дэ-юрэ савецкімі з-за Пакту Молатава—Рыбентропа. Сотні ўкраінскіх патрыётаў і праваабаронцаў у савецкія часы былі прызнаныя Вязнямі Сумлення. Пра дэмакратычную апазіцыю на Беларусі Захад нічога ні чуў ні ў 70-я, ні ў 80-я гады. У вачах цывілізаванага свету беларусы не заслужылі сваёй Свабоды і Незалежнасці.

Кепскую службу саслужыў нам і наш ранейшы назоў на замежных мовах. "Белыя расіяне" — так успрымалі нас да апошняга часу ў свеце. Мне здаецца, што розніца ў падыходах да нашай краіны з боку палітыкаў ЗША і ФРГ тлумачыцца менавіта гэтым. Амерыканская палітычная эліта ўспрымае нашу дзяржаву як Belarus, немцы жа — як няхай і Белую, але частку Расіі — Weissrusland.

"Чорны прамоўшн" Беларусі зрабілі Чарнобыль і Лукашэнка. Цяпер у свеце нас ведаюць. А дзейнасць апазіцыі паказвае, што зыход дыктатуры — толькі справа часу.

Калі мы пераможам?

Можна запярэчыць, што беларуская апазіцыя сёння слабейшая, чым у 1991 годзе, калі дэмакраты самі згубілі перамогу. Адзін з лідэраў беларускіх падпольных груп Віктар Івашкевіч добра растлумачыў, чаму так сталася: "У пачатку 80-х мы марылі, што калісьці, гадоў праз трыццаць, камунізм развальіцца, Беларусь стане самастойнай дзяржавай. У 91-м нечакана ўсе мары спраўдзіліся: аб'яўлена незалежнасць, кампартыя забаронена, над Домам урада лунае бел-чырвона-белы сцяг". Гэта быў вырашальны момант, трэба было неадкладна браць уладу. Але франтаўскія рамантыкі замешкаліся. І рэваншысты часова перамаглі.

Усе ўзгаданыя дэмакратычныя рэвалюцыі ў Еўропе адбываліся па падобных сцэнарыях. Агульнае ў іх наступнае:

- моцныя эканамічны і палітычны крызісы;
- эканамічныя санкцыі супраць рэжыму, палітычны ціск на яго з боку дэмакратычных краін;
- асноўныя падзеі адбываюцца ў буйных гарадах;
- вырашаецца ўсё ў сталіцы, калі на вуліцы выходзіць больш за сто тысяч незадаволеных грамадзян;
- абсалютная большасць пераможных рэвалюцый адбываецца восенню.

Надыходзячая восень можа стаць вырашальным выпрабаваннем як для ўлад, так і для прыхільнікаў дэмакратыі на Беларусі і асабліва ў Мінску. Нагадаю, што Лукашэнка ў першым туры прэзідэнцкіх выбараў набраў у сталіцы 22% галасоў (сёння яго рэйтынг у Мінску — 24%), за Шушкевіча і Пазьняка разам аддалі галасы 43% мінчан (сёння, па сацыялагічных даных, каля 45% жыхароў сталіцы з'яўляюцца цвёрдымі праціўнікамі былога ППРБ).

Ведаючы фінал Чаушэску, які ні аб чым не хацеў дамаўляцца, Лукашэнка, як раней Ярузельскі, вымушаны ісці на перамовы з апазіцыяй. Яго сітуацыя яшчэ горшая. Ён страціў легітымнасць. Шанцы беларусаў на пазітыўныя змены, як ніколі, высокія. Адказнасць сёння кладзецца як на апазіцыю, так і на "ціхіх" праціўнікаў дыктатуры, якіх толькі ў Мінску каля 800 тысяч чалавек. Падчас перамоўнага працэсу неабходна дапамога вуліцы.

Апошнім часам істотна змяніліся мае стасункі з сябрамі і знаёмымі. Раней яны — прадпрымальнікі, акцёры, выкладчыкі — часцяком хлопалі мяне па плячы і з'едліва пыталіся: "Ну што, апазіцыя, калі пераможаце?" Прадпрымальнікі вярталіся з адпачынку на Канарах; акцёры былі ўпэўненыя, што ўсё будзе, як у добрыя савецкія часы, калі можна было трымаць фігу ў кішэні і атрымліваць 500 р. ад дзяржавы за прыналежнасць да культурнай эліты; выкладчыкі спадзяваліся, што дацэнт універсітэта заўсёды здолее забяспечыць сям'ю. І хаця ўсе яны прыстойныя людзі, цвёрдыя "заходнікі" і ненавідзяць дыктатуру, мне як апазіцыянеру даводзілася больш адмоўчвацца.

Але прайшоў час. Прадпрымальнікі шэптам абмяркоўваюць, каго з калегаў-бізнесменаў пасадзілі, а ў каго толькі арыштавалі рахунак фірмы і забралі маёмасць. Артысты, падпрацоўваючы дзе толькі магчыма, атрымліваюць на рукі чэсна заробленыя 30 долараў. Некаторыя з выкладчыкаў кінулі настаўніцкую дзейнасць і вымушаны зарабляць ізвозам.

Цяпер я ўжо не маўчу, калі нападаюць на Шарэцкага ці Грыба. Беларускія апазіцыянеры, дэпутаты Вярхоўнага Савета, лідэры апазіцыйных партый і рухаў, шараговыя актывісты, журналісты незалежных СМІ сёння маюць права сумленна глядзець у вочы людзям, а на пытанні сваіх дзяцей заўтра шчыра адкажуць: "Я рабіў памылкі, часам мне было страшна, але я змагаўся з рэжымам!"

Усе, хто не хоча быць рабом у сваёй краіне, хто хоча жыць годна і не хлусіць сабе і дзецям, можа зрабіць тое самае. Гэта не цяжка. Трэба проста стаць побач. І мы пераможам!

Зміцер БАНДАРЭНКА, сябра аргкамітэта Хартыі'97.

Независимая экспертиза

Проблемы предпринимателей начинаются с регистрации

Новые условия регистрации предприятий еще больше тормозят развитие предпринимательства в Беларуси.

Как известно, прежде чем начать собственное дело, будущий предприниматель должен зарегистрироваться. Простая и недорогая в большинстве других стран процедура усилиями белорусских чиновников превращена в длительное и дорогое бюрократическое шоу.

Напомню, что регистрация субъектов хозяйствования была приостановлена телеграммой Александра Лукашенко 18 сентября прошлого года до появления нового нормативного акта, регламентирующего эту процедуру. Декрет президента РБ N 11 "Об упорядочении государственной регистрации и ликвидации (прекращении деятельности) субъектов хозяйствования" был подписан главой государства еще 16 марта этого года, однако реальная регистрация не возобновилась до сих пор.

Так, по данным, имеющимся в Белорусском союзе предпринимателей, Минским горисполкомом решение о возобновлении регистрации было принято в середине июля, и с этого момента поступило более тысячи заявлений от будущих индивидуальных предпринимателей и 12 — от учредителей юридических лиц. При этом из числа подавших заявления субъектов хозяйствования на начало августа не зарегистрирован ни один. Еще хуже обстоит дело в провинции. По данным того же союза предпринимателей, в регионах регистрация или вовсе не возобновляется, или облисполкомы хоть и принимают заявления, но регистрировать не спешат. Единственным исключением стал Минский облисполком, возобновивший регистрацию 10 мая и на начало августа зарегистрировавший 38 юридических лиц, 6 фермерских хозяйств и 744 предпринимателя, что, согласитесь, тоже не много.

Понятно, что за время остановленной регистрации количество субъектов хозяйствования отнюдь не увеличилось. Так, в интервью газете "Республика" министр по предпринимательству Александр Сазонов привел такие данные: по состоянию на октябрь прошлого года в Беларуси было зарегистрировано 232 тысячи субъектов хозяйствования негосударственной формы собственности, а по состоянию на 1 июля — только 220 тысяч.

Но и ожидаемое возобновление после почти годичного перерыва регистрации не слишком радует белорусских "фордов" и "рокфеллеров", поскольку президентский декрет о регистрации существенно ужесточает требования к субъектам хозяйствования, удорожает процедуру регистрации и заставляет все фирмы до 1 января 2001 года фактически пройти перерегистрацию.

Это уже вторая за время правления Александра Лукашенко попытка "упорядочить" деятельность субъектов хозяйствования. Впервые глава государства решил "приструнить нечестных коммерсантов" еще в 1996 году, когда увидел свет небезызвестный Указ N 208 "О некоторых мерах по упорядочению деятельности субъектов хозяйствования".

Именно этот указ предписывал всем фирмам в течение полугода пройти перерегистрацию и предоставил исполкомам право своим решением ликвидировать предприятия. В результате такого "упорядочения" количество субъектов хозяйствования сократилось примерно на треть. Разумеется, тысячи ликвидированных предприятий были "мертвыми душами", однако в процедуре перерегистрации канули и вполне работоспособные предприятия, которые были вынуждены [illegible].

Новый декрет оказался достойным преемником своего предшественника — Указа N 208. Более того, "декретные отцы" пошли намного дальше, предусмотрев, по-сути, превентивное заковывание предпринимателей в кандалы. Декларируемой целью принятия нового нормативного акта стала борьба с так называемыми однодневками и поддержка прежде всего предпринимателей-производителей. Однако, похоже, что для достижения этой цели властями была выбрана тактика одного из библейских персонажей — царя Ирода, приказавшего убить всех родившихся детей, чтобы уничтожить маленького Иисуса.

Прежде всего резко увеличился минимальный размер уставного фонда субъектов хозяйствования. Так, для открытых акционерных обществ он теперь составляет 10 000 минимальных зарплат (МЗП), закрытых акционерных обществ и обществ с ограниченной ответственностью (ООО) — 3 000 МЗП, унитарных предприятий, то есть предприятий, принадлежащих одному собственнику, — 750 МЗП, обществ с дополнительной ответственностью, хозяйственных товариществ, производственных кооперативов, казенных предприятий — 150 МЗП, фермерских хозяйств — 50 МЗП. Правда, для фирм, занимающихся торговлей, минимальный размер уставного фонда снижается вдвое. Но вот только производство, как правило, требует больших начальных капиталов, потому такая "поддержка", вероятно, так и останется пустой декларацией.

Столь большой размер уставного фонда практически лишает малый бизнес возможности использовать организационно-правовые формы юридических лиц, предусматривающие ограниченную ответственность их учредителей. Реально в уставный фонд белорусского ООО теперь необходимо внести минимум 3 миллиарда "зайчиков", что составляет около 7 тысяч долларов по курсу "черного" валютного рынка. Для сравнения: минимальный уставной фонд российского ООО составляет 8 300 российских рублей (примерно 350 долларов), польского — 4 000 злотых (примерно 1 400 долларов), чешского — 100 000 крон (около 3 000 долларов), а люксембургского — 100000 люксембургских франков (около 3 000 долларов). Так что по такому показателю, как "минимальный размер уставного фонда ООО", Беларусь обогнала не только всех своих соседей по бывшему СССР и социалистическому лагерю, но и капиталистический Люксембург, догоняя Францию и Швейцарию.

Можно с уверенностью предположить, что ООО и ЗАО станет меньше, а желающим открыть свое дело придется обратить внимание на уже забытые кооперативы и пока непопулярные общества с дополнительной ответственностью. При этом стоит отметить, что в обществе с дополнительной ответственностью участники несут ответственность по обязательствам общества в пределах своих вкладов в уставной фонд и каких-то определенных сумм сверх того. Однако абсолютной ограниченной ответственности участников не будет ни в одном субъекте хозяйствования, ведь декрет устанавливает, что в случае банкротства субъекта хозяйствования по вине участников по решению суда на них может быть возложена ответственность по обязательствам фирмы.

Слишком велик и размер платы за регистрацию. Если раньше за регистрацию фирмы нужно было отдать 8 МЗП, то теперь все 20. Кроме того, создавая фирму, необходимо нотариально удостоверять ее учредительные документы, и только одна плата за устав обойдется в 2 МЗП, так что реально создавая собственное предприятие, придется отдать государству в виде разного рода пошлин и сборов около 50 миллионов.

Предпринимателям без образования юридического лица придется ненамного легче. Несмотря на то что для них плата за регистрацию возросла всего в полтора раза и теперь составляет 3 МЗП, [illegible] счет в банке, минимум 2 МЗП — за удостоверение подписей на банковских карточках нотариусом и т.п. Всего начинающий индивидуальный предприниматель, еще не имея прибыли, вынужден отстегнуть государству миллионов десять-пятнадцать и при этом отвечать по своим обязательствам всем личным имуществом.

Декрет N11 существенно расширил перечень оснований для отказа в регистрации субъектов хозяйствования. Теперь в регистрации может быть отказано, например, если один из учредителей уже является учредителем трех и более фирм, кроме производственных предприятий или открытых акционерных обществ, если ранее созданная предпринимателем фирма находится в процессе ликвидации, и во множестве других случаев.

Еще одна серьезная проблема для деловых людей — требование декрета об указании в уставе или свидетельстве о регистрации индивидуального предпринимателя исчерпывающего перечня видов деятельности, которые будет осуществлять субъект хозяйствования. При этом, в отличие от "советско-кооперативных" времен, нельзя будет просто "забить" в учредительных документах все возможные виды деятельности, так как несоответствие хотя бы одного из них кодам общегосударственного классификатора будет поводом к отказу в регистрации. Сами же виды деятельности необходимо записывать строго в соответствии с довольно бестолковым классификатором, созданным ранее исключительно для статистических целей, который зачастую просто не предусматривает тех видов деятельности, [illegible].

Кроме того, основанием для внесудебной ликвидации субъектов хозяйствования теперь может стать, например, осуществление недобросовестной рекламы, нарушение прав потребителей или наемных работников, а также уменьшение чистых активов коммерческой организации ниже установленного законодательством минимального размера уставного фонда.

Декретом также запрещена регистрация юридических лиц по домашнему адресу, а ведь, как известно, большинство предприятий регистрировалось именно так. В столице уже существующие фирмы, прописанные по домашним адресам их учредителей, получили извещения от горисполкома о необходимости в трехмесячный срок изменить свой адрес и пройти перерегистрацию в соответствии с декретом. Разумеется, такое требование не основано на нормативных актах, однако так решил "его величество" чиновник.

Прохождение же перерегистрации автоматически означает выполнение всех требований декрета, в том числе по доведению уставного фонда до установленных размеров. Так что, возможно, преждевременно радуются те, кто решил оплатить уставный фонд по частям — оплачивать придется уже в начале следующего тысячелетия.

Разумеется, реально все будет зависеть от правоприменительной практики, и, как заявил на одной из пресс-конференций министр по предпринимательству Александр Сазонов, скорее всего, тотальной ликвидации не будет. Но ведь [illegible] в том, что все они находятся "под прицелом", а решение о нажатии на спусковой крючок принимает чиновник.

Сергей БАЛЫКИН,
член Совета Белорусского союза предпринимателей.
"Аналитическая группа Z".

Хто купіць "Свіслач"?

Мінскі гарадскі камітэт па кіраванні дзяржмаёмасцю і прыватызацыі плануе правесці 15 верасня закрыты інвестыцыйны конкурс па продажы дзяржаўнага прадпрыемства "Гасцініца "Свіслач", размешчанага ў цэнтры Мінска каля стадыёна "Дынама", у комплексе з дзяржаўным прадпрыемствам "Рэстаран "Старабеларускі" і крамай.

Паводле звестак з Мінскдзяржмаёмасці, агульная плошча выстаўленых на конкурс аб'ектаў складае 10,1 тысячы квадратных метраў. Пачатковая цана продажу вызначана ў памеры 327 мільярдаў рублёў. Умовамі продажу з'яўляюцца захаванне профілю [illegible] значэння аб'екта, правядзенне рэканструкцыі, захаванне працоўных месцаў, пагашэнне крэдыторскай запазычанасці па стане на 1 верасня 1999 года і будаўніцтва насупраць гатэля "Свіслач" шматпавярховай гасцінічнай аўтамабільнай стаянкі.

У адпаведнасці з умовамі продажу рэканструкцыя аб'ектаў і будаўніцтва аўтастаянкі павінны быць завершаны на працягу трох гадоў. Паводле ацэнкі спецыялістаў, кошт рэканструкцыі (без уліку кошту будаўніцтва аўтастаянкі) можа скласці да 500 мільярдаў ці да 1 трыльёна рублёў.

Аляксандр ПАПОВІЧ.

Факт

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ОТДЕЛЬНЫМИ ЖИТЕЛЯМИ д.Красная Дуброва СЕРПАМИ СЖИНАЮТСЯ КОЛОСЬЯ ПШЕНИЦЫ И ИСПОЛЬЗУЮТСЯ ДЛЯ КОРМЛЕНИЯ ПТИЦЫ.

ПРАВЛЕНИЕ КОЛХОЗА ПРЕДЛАГАЕТ ЖИТЕЛЯМ ДЕРЕВНИ В ТРЕХДНЕВНЫЙ СРОК СООБЩИТЬ УСТНО ИЛИ ПИСЬМЕННО ПРЕДСЕДАТЕЛЮ КОЛХОЗА О ЗЛОУМЫШЛЕННИКАХ. АНАНИМНОСТЬ ГАРАНТИРУЕТСЯ.

В ПРОТИВНОМ СЛУЧАЕ ЖИТЕЛЯМ НЕ БУДУТ ВЫДЕЛЕНЫ КОМБАЙНЫ ДЛЯ ОБМОЛОТА ПРИУСАДЕБНЫХ УЧАСТКОВ И АТАВА ДЛЯ ЛИЧНОГО СКОТА.

ПРАВЛЕНИЕ КОЛХОЗА

3.08.1999 года

Комментарий

"Не скажете, где партизаны, сожжем деревню..."

Воровать народ отучали веками. Кое-где любителям легкой наживы отрубали руки. В Турции их носили по городским площадям в чане с дерьмом. Спасаясь от пролетающего над головой меча, вор вынужден был с определенной периодичностью "нырять" в зловонную пучину. При Сталине воров просто сажали в тюрьму. За три колоска или пять картофелин...

У нас воровство считается нормой существования. Вынужденной. Вороватость — явление, если хотите, генное. Передается из поколения в поколение: "Папка мой крадет, и я буду". Хоть и конец двадцатого века, а не понимают у нас, как можно не взять чужое, если столько лет было "все вокруг колхозное, все вокруг мое"...

Населению плевать на Божьи заповеди, совесть, президентские декреты и указы. Люди в большинстве своем рассуждают так: а что делать, в верхах миллиардами крадут, а тут есть нечего, месяцами не платят зарплату. Или платят полтора миллиона в месяц, а в семье кроме четверых детей еще поросенок и две курицы. Их ведь тоже кормить чем-то нужно...

С воровством, понятно, нужно бороться. Но не такими методами, к каким прибегли в Бобруйском районе. Не спорю: всегда найдется тот, кто "стуканет". Тунеядец-пропойца, который не жнет и не сеет. Добропорядочный сосед, которому когда-то ненароком нагрубили... В 37-м вообще стучала вся страна. Сейчас мы, видимо, снова возвращаемся к тем временам, когда воспитывали не Человека, не Хозяина, а стукача. Что поделать: не настучишь — не проживешь...

Обиженный колхозник, попавшийся на "колосках", в свою очередь начнет писать письма президенту на своего председателя, на этих же "колосках" поднявшегося. Или звонить в службу доверия налоговой инспекции. Последнее — прагматичнее и прибыльнее, потому что, заложив своего соседа, можно не только комбайн, но и процент от изъятого получить... Как видите, государство поощряет и воровство, и стукачество.

...Просто объявление. Коротко и лаконично. По-колхозному, по-простому, по-топорному. По своей сути чем-то напоминающее исторически недалекие времена: не скажете, где партизаны, сожжем деревню...

Марина КОКТЫШ.

Давайте уточним...

ОГП не колеблется

В статье "Контрудар" ("Народная воля", №150 от 18.08.1999 г.) А.Старикевич, касаясь темы возможного переговорного процесса, пишет: "Объединенная гражданская партия, чья линия способна измениться от малейшего дуновения ветерка, традиционно колеблется". Этот эмоциональный вывод ничего не имеет общего с реальной действительностью. Не случайно, что данная оценка не подкреплена фактологическим материалом. А факты, между прочим, свидетельствуют об обратном. Во-первых, ОГП последовательна, предсказуема и принципиальна в отстаивании демократии и неприятии политики нынешнего режима. Мы никогда и ни в чем не подводили наших соратников по демлагерю. Во-вторых, еще в марте 1996 года фракция выступила за начало процедуры импичмента Лукашенко. В-третьих, "Гражданское действие" — единственная фракция, из состава которой ни один депутат не вошел в состав нелегитимной палаты представителей. В-четвертых, члены ОГП и фракции "Гражданское действие" не прячутся за спины других, и не ждут в кабинетной тиши пришествия демократии. Примеры Г.Карпенко, Ю.Захаренко, А.Климова, В.Кудинова и многих других тому подтверждение. В-пятых, автором текста меморандума о переговорном процессе, который уважаемый автор называет "одним из самых удачных шагов оппозиции" является не кто иной, как А.Лебедько. И это есть принципиальная позиция ОГП.

Пресс-служба ОГП.

Два аб'екты камунальнай уласнасці прададзеныя ў Гомелі падчас чарговага аўкцыёну

У Гомелі адбыўся чарговы аўкцыён па продажы аб'ектаў гарадской камунальнай уласнасці, арганізаваны гарвыканкамам пры садзейнічанні МФК. З трох аб'ектаў, выстаўленых на таргі, былі прададзеныя два. Гэта цырульня, за якую заплацілі 80 млн. рублёў, і сталовая, якая абышлася новаму ўладальніку ў 2,3 млрд. рублёў. На кожны з лотаў прэтэндавалі толькі па два пакупнікі, і таму першапачатковая цана аб'ектаў павялічылася ў сярэднім на трэцюю частку.

Трэба адзначыць, што аб'екты прадаваліся з умовай захавання прызначэння іх профілю на працягу 5 гадоў і колькасці працоўных месцаў — на два гады.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ.

Барысаўскія сацыял-дэмакраты праводзяць акцыю грамадзянскага непадпарадкавання "нелегітымным беларускім уладам"

Актывісты барысаўскай (Мінская вобласць) арганізацыі Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) праводзяць своеасаблівую акцыю грамадзянскага непадпарадкавання "нелегітымным беларускім уладам".

Сутнасць акцыі заключаецца ў тым, што актывісты БСДП (НГ) адмаўляюцца падпарадкоўвацца інстытутам дзяржаўнай улады. Так, 13 жніўня не з'явіліся на пасяджэнне адміністрацыйнай камісіі пры барысаўскім гарвыканкаме члены БСДП (НГ) Алеся Ясюк і Надзея Грачуха. Яны былі выкліканыя ў гарадскую адміністрацыю за ўдзел у несанкцыянаванай акцыі пратэсту ў Барысаве 27 ліпеня. Тады сацыял-дэмакраты, трымаючы ў руках карыкатуры на А.Лукашэнку, публічна растапталі дзяржаўны сцяг Рэспублікі Беларусь. Таксама 13 жніўня адмовіўся з'явіцца па позве ў суд Цэнтральнага раёна сталіцы яшчэ адзін актывіст партыі — Дзмітрый Абрамовіч, якога павінны былі судзіць за ўдзел 21 ліпеня ў арганізаванай апазіцыяй акцыі з нагоды заканчэння 5-гадовага тэрміну прэзідэнцкіх паўнамоцтваў А.Лукашэнкі. Такое ж рашэнне 16 жніўня прыняў і ягоны брат — старшыня барысаўскай гарадской арганізацыі БСДП (НГ) Аляксандр Абрамовіч, выкліканы аналагічнай позвай у той самы суд.

Барысаўскія сацыял-дэмакраты заклікаюць грамадзян краіны падтрымаць іх ініцыятыву і далучыцца да акцыі грамадзянскага непадпарадкавання.

Юрый ПАЦЁМКІНё.

Стоп-кадр

У апошнія дні канікул можна пагойдацца і на арэлях...

Фото IREX/ProMedia.

У Магілёве спынена дзейнасць падпольнага казіно

У Магілёве супрацоўнікі ўпраўлення па Магілёўскай вобласці Камітэта па арганізаванай злачыннасці і карупцыі сумесна з байцамі тутэйшага АМАПа спынілі дзейнасць падпольнага казіно. У выніку правядзення аперацыі за адну ноч былі аштрафаваныя 22 аматары азартных гульняў, у даход дзяржавы канфіскавана больш за 500 мільёнаў рублёў.

Так званае "казіно" знаходзілася ў пакоі аднаго з рабочых інтэрнатаў Кастрычніцкага раёна Магілёва і дзейнічала на працягу двух месяцаў. Жадаючыя пагуляць у "цот-лішка" збіраліся пасля паўночы па нядзелях. Сярэдняя велічыня стаўкі вагалася на ўзроўні 100 долараў ЗША, а ў банку часта знаходзілася да 2 мільярдаў рублёў. Запраўляў гульнёй 42-гадовы грамадзянін В'етнама.

На ўсіх прысутных у той вечар ігракоў на падставе артыкула 165 адміністрацыйнага кодэкса РБ аб азартных гульнях былі накладзеныя штрафы да 5 мільёнаў беларускіх рублёў. Гаспадар "казіно" павінен будзе заплаціць 10 мільёнаў рублёў.

Канстанцін УВАРАЎ,
БелаПАН.

Отповедь

Зло может быть побеждено только правдой и единством здравомыслящих людей

Нахожусь под необыкновенным впечатлением от пресс-конференций вождя Либерально-демократической партии Беларуси, показанных многократно по белорусскому государственному телевидению в программах "Рэзананс" и "Панарама" на прошедшей неделе.

Конечно, много чести для невольной политической рекламы господину С.Гайдукевичу, но уж так "плохо" меня воспитывали, что оставлять без внимания явную ложь и другие происки против лично меня и моих уважаемых соратников просто не могу. Поэтому в открытом обращении к С.Гайдукевичу хочу разъяснить и ему, и белорусским гражданам скрытый смысл его последних "перлов".

Господин С.Гайдукевич!

Во-первых, на рабочей консультативной встрече представителей оппозиционных политических партий с группой ОБСЕ 12 августа текущего года Вы мне, Владимиру Нистюку, о моих полномочиях никаких вопросов не задавали, эту тему Вы изволили обсуждать с депутатом Верховного Совета Республики Беларусь Павлом Данейко. Это — первая ложь.

Да и глупо было бы задавать мне этот вопрос. Как всем известно, уже три года я являюсь членом Парламентской Ассамблеи ОБСЕ. Во многом благодаря моим личным усилиям после сессии этого международного органа в 1998 году в Копенгагене была создана группа А.Северина по Беларуси, которая и стала одним из главных инициаторов возможных переговоров белорусской оппозиции с режимом. Видимо, нелишним будет напомнить, что именно на встрече с А.Северином А.Лукашенко согласился на переговоры с политической оппозицией.

При моем непосредственном участии и с приложением значительных усилий принимались как Варшавская декларация ПА ОБСЕ 1997 года, так и Санкт-Петербургская декларация 1999 года, на которую Вы ссылаетесь в своих телевизионных шоу. Так что участвовать в этой работе мне сам Бог велел, это — не прихоть, а прямая обязанность человека, владеющего вопросом на профессиональном уровне. Может быть, поэтому на консультации 3 августа этого года представители всех оппозиционных партий, в том числе и Вы, восприняли мое появление в своем кругу как вполне логичное и даже единодушно доверили выполнять по совместительству функции пресс-секретаря данной консультативной группы.

Во-вторых, никаких документов от имени Верховного Совета я у Вас не требовал и требовать не мог, так как не имею от руководства подобных поручений. Вы сами посчитали необходимым вручить мне выписку из протокола №23 заседания Высшего Совета партии о Ваших полномочиях. Это — вторая ложь.

В-третьих, хотел бы Вам напомнить, что по примерным подсчетам все политические партии, действующие в Беларуси, по численности составляют около 20 тысяч человек, примерно столько же граждан в среднем проголосовало за депутата Верховного Совета на выборах. Что касается 20-тысячной численности Вашей партии, то никто, к сожалению, не имел возможности видеть вживую Ваших коллег в рядах демонстрантов и узников совести. Так что позвольте Вам не поверить. В этой связи думается, что гордый титул лидера политической партии вполне сопоставим со званием народного избранника, поэтому Ваши грубые выпады против Верховного Совета можно объяснить только низкой политической культурой и недостатком воспитания.

Кстати, единственный член Вашей партии, прошедший в Верховный Совет — господин Горбунов — образцово служит в так называемой палате представителей. Так что Вами может править еще и некоторая зависть к партиям, которые имеют в законном парламенте достаточно многочисленные депутатские фракции.

В-четвертых, семь ведущих, реально действующих и по-настоящему оппозиционных партий, подписали известный Меморандум о передаче Верховному Совету полномочий не на ведение переговоров, а только на формирование состава делегации и мандата на переговоры. Если власть пойдет на какой-то диалог, то участвовать в переговорах будут именно представители партий, а не Верховного Совета. Налицо документ, свидетельствующий о том, что Вашу позицию они не поддержали, как Вы это изволили доложить на своей пресс-конференции. Это — тоже ложь.

В-пятых, группа ОБСЕ не занимается формированием состава участников как консультаций, так и самих переговоров. Она взяла на себя инициативу и в силу **своего** понимания пригласила того, кого **она** считает оппозицией власти. Но сами оппозиционные партии лучше знают, кто в нашей стране есть кто, поэтому уже после трех предварительных встреч произошла некоторая корректировка состава участников, Так, например, на последней встрече 12 августа уже присутствовал представитель Партии Труда Л.Лемешонок. В то же время, как я понял, оставил консультации представитель ЛДПБ.

В-шестых, ссылки на мнение З.Позняка в Ваших речах политически некорректны, так как это может быть только мнение частного лица. На территории Беларуси Л.Борщевский вправе принимать любые решения в рамках Устава своей партии и решений последнего съезда. Причем в условиях некоторой внутренней нестабильности БНФ такие заявления со стороны могут стать истинным яблоком раздора в этой наиболее многочисленной и достаточно организованной политической структуре.

Самое трудное сегодня, исходя из Вашей позиции, определить, на какой же Вы стороне баррикад. Можно ли считать партию оппозиционной власти, если она никаких конкретных действий по противодействию этой власти за три года не предприняла, за исключением собственного рекламного шествия в сопровождении вертолета. Вы ни разу не положили на алтарь Отечества интересы своей структуры и ее членов. В это же время сотни, даже тысячи истинных борцов за демократию и свободу прошли через застенки, штрафы, унижения и политический прессинг.

Никто не забыл, как Вы чуть не подрались с В.Чикиным в борьбе за руководство неким патриотическим союзом, созданным явно не в поддержку оппозиции, как сбивали ноги в кровь, инициируя сбор подписей в поддержку даже самим главным инициатором до конца не понятной идеи объединения Беларуси с Россией. С нескрываемым восторгом именно Вас Зимовский причисляет в своей передаче к реальным практикующим политикам. Так что оппозиционером Вас назвать можно только условно, даже с точки зрения народной мудрости — скажи мне, кто твой друг, и я скажу, кто ты.

Кстати, на заседании 3 августа Вы поддержали наиболее оптимальный критерий оппозиционности политической партии, выработанный общими усилиями по предложению А.Лебедько. Цитирую: "Субъектами переговорного процесса со стороны оппозиции является Верховный Совет Республики Беларусь и реально функционирующие политические партии, не признающие итогов нелегитимного референдума 1996 года и рассматривающие Верховный Совет в качестве единственного легитимного органа в стране". Так что Ваши нападки на Верховный Совет — признание того, что Вы сами себя оппозицией не считаете.

Обида же Ваша выплеснулась в столь яркой форме только потому, что Вы хотели использовать возможные переговоры в качестве рекламного подиума, а остальные участники консультаций продолжают работать на реальный результат, болея душой за свою страну и ее народ, который уверенными шагами движется к пропасти. Ведь никто Вас из общей компании не изгонял и не изгоняет. Первый раз Вы демонстративно покинули зал заседания 3 августа, когда остальные участники не согласились с немедленным формированием состава делегации на переговоры. Если помните, тогда было поддержано предложение С.Калякина вначале выработать единую платформу на переговоры, а затем под нее создать делегацию. Вы взорвались негодованием и бросили нас. Так не может же столь серьезное дело все время зависеть от Ваших капризов! Если у партии есть конкретные предложения, давайте их в общий котел и работайте вместе со всеми.

Самое интересное, что для своих "откровений" Вы избрали в качестве заинтересованной аудитории не объективные независимые СМИ, а монополизированное властью телевидение. Президентские рупоры в свою очередь не пожалели Вам эфирного времени, за которое белорусская оппозиция безуспешно борется еще со времен Верховного Совета 12-го созыва. В ответ на Ваш щедрый подарок они ответили Вам своей политической взяткой.

Так что пришло время выбирать — или заниматься реальной политикой, или играть в нее. Мы приглашаем оставить свои амбиции и, если Вы готовы поработать вместе с другими политическими субъектами оппозиции на благо народа, вновь подключиться к спокойной конструктивной работе. А демарш, который Вы совершили 12 августа, как и нападки на оппозицию по сценарию лукашенковско-заметалинских режиссеров, не делают Вам чести.

Владимир НИСТЮК,
депутат Верховного Совета Республики Беларусь, член Парламентской Ассамблеи ОБСЕ.

Арыштаваны лідэр незалежнага прафсаюза навукі і вытворчасці "Белая Русь" А.Саламыкін

Ён затрыманы па падазрэнні ў правядзенні незаконных фінансавых аперацый. У панядзелак пракуратурай Магілёўскай вобласці была выдадзена санкцыя на арышт прафсаюзнага дзеяча.

Паводле папярэдняй інфармацыі, Анатоль Саламыкін абвінавачваецца ў намеры аформіць па фіктыўных дакументах перавод больш за 7 мільярдаў беларускіх рублёў з прафсаюзнай касы аднаму са сваіх супрацоўнікаў. Таксама стала вядома, што на гэтага лідэра рабочага руху па падобных фактах заведзены крымінальныя справы ў Віцебскай і Гомельскай абласцях.

Канстанцін УВАРАЎ.

"Супрацьнародны" дэкрэт

Беларускі незалежны прафсаюз (БНП) Гродзенскага вытворчага аб'яднання "Азот" рашуча асудзіў дэкрэт кіраўніка дзяржавы "Аб дадатковых захадах па ўдасканаленні працоўных адносін, умацаванні працоўнай і выканальніцкай дысцыпліны". Пра гэта было заяўлена на сходах, праведзеных ва ўсіх дзесяці пярвічных арганізацыях прафсаюза.

Як паведаміў БелаПАН намеснік старшыні выканаўчага бюро БНП Уладзімір Салевіч, зараз на прадпрыемстве налічваецца амаль 700 членаў прафсаюза — у 4 разы больш, чым было напачатку года. Гэта, на думку У.Салевіча, сведчыць аб росце напружанасці ў калектыве, грэбаваннем справядлівых патрабаванняў працоўных з боку адміністрацыі, а таксама пазіцыяй "афіцыйнага" прафсаюза, які стаў па сутнасці "аддзяленнем заводаўпраўлення па прафсаюзных пытаннях".

Працоўныя аб'яднання выказалі думку, што дэкрэт дазволіць адміністрацыі лёгка пазбаўляцца ад непажаданых людзей, не заключаючы з імі надалей кантракты і, найперш, з актывістамі грамадскага жыцця, лідэрамі незалежных прафсаюзаў.

Рабочыя накіравалі кіраўніцтву краіны і асабіста Аляксандру Лукашэнку ліст з патрабаваннем неадкладна скасаваць "супрацьнародны дэкрэт".

Антон ЛАБОВІЧ.

Міжнародная школа мастацтваў

У Нацыянальнай бібліятэцы ў Мінску адкрылася выстава беларускага мастацтва некамерцыйнай галерэі "Брама". Вернісаж не толькі дэманструе публіцы творы беларускіх мастакоў, але і знаёміць з тым, як айчынная культура ўспрымаецца іншаземцамі. На адкрыцці выставы прысутнічалі ўдзельнікі Міжнароднай летняй школы мастацтваў "Carpe diem" ("Лаві момант") — студэнты з Польшчы, Расіі, Іспаніі, Нідэрландаў, Турцыі, Славеніі, Югаславіі, Венгрыі.

Летняя школа мастацтваў у Беларусі адкрылася ў мінулыя выхадныя. Яе праводзіць Форум еўрапейскіх студэнтаў сумесна з Міжнародным гуманітарным фондам і Еўрапейскім дзяржаўным універсітэтам, фінансавую падтрымку праекту аказвае Еўрапейскі культурны фонд. Да ўдзелу ў праграме ўдалося прыцягнуць вядомых майстроў мастацтваў Беларусі — мастака-педагога Рышарда Мая, мультыплікатараў Ігара Волчака і Ірыну Кадукову, жывапісца Руслана Вашкевіча, фотамастака Валерыя Лабко, мастацтвазнаўцаў Вольгу Гаршкавоз і Ларысу Фінкельштэйн.

Знаёмства з беларускай культурай, якое працягнецца да 29 жніўня, прадугледжвае не толькі экскурсіі і лекцыі, але і практычныя заняткі: студэнты павінны пакінуць краіну з уласнаручна выробленымі саламянымі капялюшамі, атрымаць урокі мастацтва керамікі, экспрэс-малявання, сцэнічнай пластыкі і пачатковага вывучэння беларускай мовы. Маладыя людзі пабываюць у Заслаўі, Нясвіжы, Віцебску, ажыццявяць экскурсію ў Жыровіцкі манастыр і правядуць некалькі дзён на Браславах.

"Для афіцыйнай дыпламатыі зараз у Беларусі часы не вельмі добрыя, так што варта карыстацца магчымасцямі народнай дыпламатыі для падтрымання аўтарытэту краіны", — так ацаніў значэнне гэтага праекту яго менеджэр Аляксандр Бакін.

Марына КУНОЎСКАЯ,
БелПАН.

Народная Воля 20 ЖНІЎНЯ 1999 г.

Зеркало

Иран за улучшение отношений со всеми странами, кроме США и Израиля

Духовный лидер Ирана аятолла Али Хаменеи исключает вероятность ослабления напряженности в ирано-американских отношениях. Выступая на встрече с иранскими дипломатами, работающими за рубежом, Хаменеи подчеркнул, что Иран стремится улучшить отношения со всеми странами, кроме США и Израиля. По его словам, Соединенные Штаты делают все возможное, чтобы не допустить экономического развития Ирана. Что же касается Израиля, то Тегеран не признает его как государство. Отношения Ирана с рядом государств Европы и Азии улучшились после 97-го года, когда президентом страны стал умеренный политик Мохаммад Хатами.

Боевые действия в Афганистане

Афганские талибы разворачивают дополнительные силы в ответ на успешное контрнаступление войск противостоящей им коалиции под командованием Ахмада Шах-Масуда. Силы Шах-Масуда заняли район Даулатшах в провинции Лагман. Представитель коалиции сообщил, что в ходе контрнаступления в восточных провинциях Кунар, Лангман, Нангархар и в центральной провинции Гор талибы потеряли убитыми 90 человек. Подтверждения информации из независимых источников не поступало. После начала наступления талибов в конце июля — около 200 тысяч мирных жителей бежали в долину Панджшер, покинув свои дома в районе боевых действий.

Украина посылает своих солдат в Косово

Из-за нехватки средств Украина сокращает число военнослужащих, которые будут направлены в Косово для участия в международной миротворческой операции. Вместо планировавшихся 800 военнослужащих в состав украинского контингента КейФОР войдут лишь 250. Киев будет платить им заработную плату, а расходы на переброску военнослужащих в Косово берет на себя НАТО.

О визите Олбрайт на Ближний Восток

Государственный департамент США в Вашингтоне сообщил подробную программу визита государственного секретаря Мадлен Олбрайт на Ближний Восток. В этом месяце визит был отложен по просьбе израильского премьер-министра Эхуда Барака. Первого сентября Олбрайт направится в Марокко, а в последующие несколько дней она проведет переговоры в Египте, Израиле и в Палестинской автономии в полосе Газы и Западном берегу. Олбрайт также встретится с президентом Сирии Асадом и королем Иордании Абдаллой.

Американские сенаторы посетили Кубу

Два видных американских сенатора завершили визит на Кубу. Они выразили намерение принять меры, направленные на смягчение режима экономических санкций против Гаваны, чтобы дать возможность кубинцам покупать американское продовольствие и медикаменты. За последние годы Кубу не посещали политики из США такого высокого ранга. Лидер демократов в Сенате Том Дэшл сказал, что санкции на продовольствие и медикаменты не служат ни американским, ни кубинским интересам. Сенат США уже принял поправки к законодательству, снявшие санкции против этих товаров, однако их еще должна одобрить палата представителей. Как сообщает корреспондент Би-би-си в Гаване, изменение позиции Вашингтона относительно санкций против Кубы вызвано пониманием, что продолжающееся вот уже 37 лет эмбарго не смогло сместить Фиделя Кастро.

Усмешка спецыяльна для беларускіх мужчын

Вядомая нямецкая спявачка Сі Сі Кетч.

Трагедыя

Канец свету ўсё ж такі адбыўся...

У Турцыі ў выніку жахлівага землятрусу загінула каля двух тысяч чалавек

17 жніўня жыхары паўночна-заходніх раёнаў Турцыі прачнуліся ад моцных падземных штуршкоў. Паўсонныя людзі спачатку не зразумелі, у чым справа. Сцены ў літаральным сэнсе хадзілі ходырам, усё вакол абрушвалася, трэскаўся асфальт.

Эпіцэнтр землятрусу знаходзіўся побач з прамысловым горадам Ізміт. Там, дарэчы, вельмі сур'ёзна пашкоджаны нафтаперапрацоўчы завод. Паведамленні пра разбурэнні паступаюць таксама са Стамбула, Бурсы, Эскішэхіра і нават Анкары.

Па першасных даных, у выніку землятрусу загінула каля 300 чалавек. Але з часам колькасць ахвяр узрасла да 2000. І гэта не ўлічваючы 11000 параненых!

У сувязі з трагічнымі падзеямі ў Турцыі многія краіны аб'явілі аб гатоўнасці аказаць ёй дапамогу.

На момант падпісання нумара ў друк высвятліць, які ўдзел у гэтай акцыі прымае наша дзяржава, на жаль, не ўдалося. У Міністэрстве па надзвычайных сітуацыях сказалі, што нічога на гэты конт не ведаюць... А звязацца з іншымі ведамствамі па незалежных ад нас прычынах не атрымалася.

Вольга АЛЯКСАНДРАВА.

Эврика!

Обнаружены кости динозавра, еще не известного науке

Два немецких палеонтолога-любителя обнаружили в Верхней Баварии кости хищного динозавра, еще не известного науке. Он относится к той группе двуногих ящеров, которые, по мнению многих ученых, стали родоначальниками птиц. Окаменевший позвонок и часть черепа с челюстью и зубами были раскопаны в слое осадочных пород, возраст которых превышает 150 миллионов лет. Уникальная находка после консервации будет выставлена в музее Юрского периода в городе Эйхштадте.

Материя втягивается в черную дыру

Американские астрофизики из Центра космических полетов имени Годдарда обнаружили первое прямое свидетельство втягивания материи в черную дыру. Выводы Пола Нандры и его коллег основаны на обработке данных, полученных с американо-японской орбитальной рентгеновской обсерватории, запущенной в космос в 93-м году. Бортовая аппаратура спутника вела наблюдения за галактикой, расположенной в ста миллионах световых лет от Солнца. Считается, что в центре этого звездного скопления находится сверхмассивная черная дыра, окруженная газовым диском. Разгоняясь в поле ее тяготения, газ сильно нагревается и излучает рентгеновские кванты. Скорость газовых струй, падающих в центр черной дыры, составляет около десяти миллионов километров в час.

Новый метод диагностики

В августовском номере американского журнала Archives of Surgery опубликовано сообщение о новом методе диагностики тромбоза легких, предложенном Джоном Андерсоном из Калифорнийского университета в Дэвисе. Этот тест позволяет с высокой степенью достоверности судить о наличии кровяных сгустков в легких по концентрации углекислого газа в выдыхаемом воздухе. В отличие от обычно применяемой в этих целях ангиографии, такой анализ не вызывает у больного неприятных ощущений и не имеет никаких побочных эффектов.

Новинка "Тошибы"

По сообщению агентства ДПА, японская электронная корпорация Toshiba в октябре выпустит в продажу первый в мире универсальный дисковый привод. Новая система SD-R1002 совместима как со стандартными компакт-дисками любого формата, так и с цифровыми дисками DVD. Скорость считывания информации составляет 33 и три десятых мегабайта в секунду. Цена дисковода еще не объявлена, но предполагается, что она будет чуть выше 500 долларов.

Полет китайских космонавтов состоится не скоро

Первый пилотируемый орбитальный полет китайского космического корабля с экипажем, скорее всего, состоится не ранее середины следующего десятилетия. Об этом сообщило полуофициальное агентство China News Service со ссылкой на заявление одного из руководителей китайской космической программы, сделанное в Пекине группе журналистов.

Дагестан. При штурме села погибло восемь военнослужащих

В Дагестане в ходе штурма села Тандо в Ботлихском районе погибли восемь российских военнослужащих и 20 ранены. Об этом сообщил на заседании Госсовета в Махачкале министр внутренних дел Дагестана Адильгерей Магомедтагиров. В работе Госсовета принял участие министр обороны России Игорь Сергеев. По словам секретаря Света безопасности республики Ахмеднаби Магдигаджиева, на всем протяжении чеченско-дагестанской границы и в ряде районов Дагестана наблюдаются скопления исламских боевиков.

Соня Ганди решила баллотироваться в парламент

Соня Ганди — вдова убитого в 91-м году премьер-министра Индии Раджива Ганди — объявила о намерении баллотироваться в парламент страны по округу в штате Карнатака, где ее партия — Индийский национальный конгресс — ни разу не уступала своим конкурентам. Решение вызвано опасениями, что Соня Ганди проиграет на выборах в других округах. Согласно индийской конституции, претенденты на место в парламенте имеют право выставлять свои кандидатуры в 10 округах.

Мир культуры

Фестиваль крайних радикальных течений

175 театральных и танцевальных представлений пройдут в Нью-Йорке с 19 по 29 августа во время третьего ежегодного международного фестиваля крайних радикальных течений музыкального и сценического искусства. Местом проведения выбраны 20 театральных площадок в Нижнем Манхэттене. Представлены 15 стран и 30 американских городов. Одно из самых привлекательных событий фестиваля — авангардный мюзикл Тома Уэйтса.

Личная жизнь разведчика Филби

"Личная жизнь Кима Филби" — так названы мемуары вдовы знаменитого агента советской разведки, вышедшие в Лондоне. Руфина Филби включила в свою книгу 100 страниц рукописей и частной корреспонденции мужа. Много лет проработав на Москву, Ким Филби, опасаясь ареста британскими спецслужбами, бежал в 63-м году из Бейрута в СССР. В 71-м в Москве Филби женился на Руфине, в 88-м он скончался в московском госпитале КГБ. Пять лет назад Руфина Филби выставила на аукцион Сотбиз личные вещи покойного мужа, они принесли ей почти 300 тысяч долларов. Книга "Личная жизнь Кима Филби" выпущена издательством "Литтл, Браун".

Платье Монро — на аукцион

Платье, которое была надето на Мэрилин Монро в 54-м году на ее свадьбе с бейсбольной звездой Джо Димаджио, будет продано с аукциона 30 сентября. Ожидаемая цена — от 15 до 20 тысяч долларов.

Музей Саввы Морозова

Правительство России издало распоряжение о создании Музея народного искусства имени Саввы Морозова — одного из крупнейших русских коллекционеров и меценатов. Будущий музей станет частью Всероссийского музея декоративно-прикладного и народного искусства.

Новый символ Франции

Кленовый лист напоминает нам Канаду. Орел ассоциируется с Германией. И только у Франции нет символа, по которому ее сразу же можно было распознать. В эпоху строительства единой Европы создание символа, провозглашающего республиканские и национальные ценности французского государства, становится неотложной задачей.

В ближайшее время новый символ Французской Республики появится на брошюрах, рекламных плакатах, визитных карточках и другой печатной продукции, выпускаемой государством. Затем последует второй этап: новое изображение будет представлено в центральных и областных административных службах.

Новый символ представляет собой французский флаг, в центре которого изображен стилизованный профиль Марианны в движении. Под ним слова "Французская Республика" и республиканский девиз "Свобода, равенство, братство". Это изображение было единодушно одобрено всеми членами отборочной комиссии. Были также проведены опросы общественного мнения среди групп граждан и государственных служащих, которые высказали свое одобрение.

Действительно, новый символ как нельзя лучше выражает идею республики и величие Франции. В глазах граждан выражение этих идей становится как никогда актуальным в сложную эпоху перехода на единую валюту в Европе, отмены обязательной воинской повинности, кризиса власти... Символ прекрасно отражает идеи федерализма и национального единения. Большинство опрошенных изъявили желание видеть его в

самых различных местах: на официальных документах, на фронтонах мэрий... Все это служит наглядным подтверждением того, что французские граждане мечтают о "возврате государства и нации".

Итак, цель достигнута. Новый символ понравился не только гражданам, но и руководителям государства, ибо он прекрасно отражает республиканские ценности.

Широкая публика недостаточно четко понимает роль и значение государства. Государство по традиции противопоставляется частной жизни. Люди плохо знают о децентрализации и ее последствиях. Точно так же граждане плохо информированы о специфических функциях мэрий, департаментов, регионов и государства. Присутствие государства постоянно ощущается в повседневной жизни, потому что мы сталкиваемся с его представителями: почтальоном или учителем. Однако наши взаимоотношения с государством на этом не ограничиваются. Остаются холодные и безликие учреждения. Очевидно, что отсутствие политической культуры населения усугубляет природную тенденцию приписывать все свои беды государственной машине.

Административные работники Генеральных и Региональных советов и префектур постоянно ощущают на себе недоверие со стороны населения.

Большинство руководящих работников считают, что "настало время четко определить функции государственной власти". Государственные чиновники прежде всего хотят получить признание среди населения.

Новый государственный символ прекрасно выражает республиканские ценности. Он вызывает идею гуманного государства, близкого к людям, дающего чувство безопасности, "менее подверженного критике". Ибо он символизирует обновление, великое и могучее государство.

Стефани РУЖЕ.

Материал подготовлен при содействии Посольства Франции в Беларуси.

Рэха

Як хочуць слова забараніць

Час ад часу слухаю па беларускім радыё перадачу "Разговор по существу" і не перастаю здзіўляцца тым адкрыццям, якія робяць вядучыя і іх субяседнікі, тым паралелям, што праводзяцца падчас гэтай размовы. Ну як не падзякаваць кандыдату гістарычных навук, а зараз, па словах вядучай, вядомаму беларускаму палітыку Сяргею Касцяну за тое, што ён адкрыў нам вочы і дапамог разгледзець "хто ёсць ху" у НАТО і па чыёй віне працяглы час вяліся бамбардзіроўкі Югаславіі. Аказваецца, ва ўсім вінаваты "жыда-масоны" на чале з Клінтанам, Саланай і Мадлен Олбрайт.

Яшчэ больш цікавымі акazаліся словы спецпрадстаўніка Лукашэнкі Віктара Кучынскага. Ён прывёў "яскравыя" прыклады, якія сведчаць аб працвітанні на Беларусі сапраўднай дэмакратыі, у адрозненне ад "так званага" цывілізаванага свету: "Калі негры захочуць у ЗША стварыць афрыканскія злучаныя штаты, ім не дазволяць зрабіць гэта ўрад. Ці вазьміце тую ж так званую дэмакратычную Германію. Там таксама не дазволяць туркам, якіх пражывае вельмі многа, аддзяліцца ад Германіі і стварыць сваю "дзяржаву".

Што да чаго, якое дачыненне мае наша дэмакратычная апазіцыя да амерыканскіх неграў ці нямецкіх туркаў — ні я, ні іншыя слухачы так і не зразумелі. Але, уяўляеце, якая глыбіня мыслення, якія філасофскія абагульненні! Гэта і ёсць сапраўдны ўзровень як нашых палітыкаў пры ўладзе, так і самой улады. Дарэчы, і апазіцыя, і прайшоўшыя ў траўні выбары прэзідэнта, і краіны сапраўднай дэмакратыі, і дэпутаты Вярхоўнага Савета 13-га скліканя і шмат іншага, што не па нутру вядучым і суразмоўцам гэтай перадачы, — усё ў іх абавязкова "так званае". Відаць, каб падкрэсліць іх несур'ёзнасць і ўзвысіць сваю велічнасць і мудрасць.

Уразіла мяне і перадача з удзелам Уладзіміра Ядранцава, аднаго з радыёначальнікаў. Свой выступ ён пачаў на расійскай мове "из уважения к ведущему". Тое, што былі такім чынам праігнараваны нацыянальныя пачуцці беларусаў, гэтага чыноўніка нікольki не хвалявала. Сярод пытанняў, зададзеных Ядранцаву падчас прамога эфіру, было адно ад вельмі нервовага слухача: калі, маўляў, на Беларускім радыё забароняць слова "спадар?". Міжволі парадаваўся за гэтага сталага чалавека, у якога толькі і праблем, каб слова гэтае не дапусціць да мікрафона. Відаць, і з грашыма, і са здароўем у яго ўсё ў парадку. А "товарищ" Ядранцаў між тым тлумачыў пільнаму грамадзяніну, што такі загад ён ужо аддаў, што "слово это не наше, не белорусское, и больше на радио оно звучать не будет".

Уздыхнуў я і зразумеў, што дрэнна гэты Ядранцаў вывучаў універсітэцкія навукі. Быў бы я выкладчыкам, двойку па гісторыі беларускай літаратуры ўляпіў бы яму не гледзячы. Таму што слова "спадар" ёсць самае што ні ёсць беларускае. Яшчэ ў дапісьмовым перыядзе вусным славянскім мовам быў вядомы корань "спадар". Слова ж "гаспадар" у старабеларускай мове ўжывалася са значэннем "уласнік", "уладальнік" дома альбо маёнтка, а таксама "правіцель" у дачыненні да тытула Вялікага князя Літоўскага. Зафіксавана скарачэнне гэтага слова, дзе аснова скарачалася ў "осподар", а потым у "сподар".

Сучасная форма "спадар" (як самастойная) стала вядома, "товарищ" Ядранцаў, ажно з XV стагоддзя, калі згодна з прынцыпам беларускага вымаўлення і правапісу, яна набыла "аканне". Слова хутка распаўсюдзілася ў жывой мове, аб чым сведчыць яго наяўнасць у розных літаратурных помніках.

А напачатку XVIII стагоддзя ў Баркулабаўскім летапісе — творы шырока вядомым і які вывучаецца, дарэчы, на факультэце журналістыкі БДУ, што закончылі Вы, Уладзімір Іванавіч, упершыню з'явілася і "спадарыня". Пра этымалогію слова "спадар" неаднойчы пісалі В.Ластоўскі, І.Насовіч. А вы хочаце гэтае слова забараніць — ці не смешна?

Згадваюся, адкуль растуць вушы ў гэтай забароны. У свой час да нас у Светлагорск прыязджаў тады яшчэ дэпутат Аляксандр Лукашэнка. Пасля гарачай прамовы хтосьці з залы звярнуўся да самага галоўнага антыкарупцыянера са словамі: "Спадар Лукашэнка...". Будучы прэзідэнт і народны заступнік скрывіўся, нібыта ад зубнога болю, і заявіў, што вельмі яму не падабаецца такі зварот.

А ў нас так: калі што не па нутру пану, то яно "не падабаецца" і чэлядзі... Але ці варта так хваляваццa У.Ядранцаву і ўсёй гэтай кампаніі? Нікога з іх гаспадарамі ўсё роўна не назавуць — не заслужылі. Слова гэтае перажыло стагоддзі, перажыве і цяперашніх яго забароншчыкаў.

Мікалай ПАСЕДЗЬКА.
г.Светлагорск.

Апавяданне

Камбат

Цэлы дзень свяціла сонейка, а ў другой палове нечакана чорнай посцілкай насунуліся хмары і пайшоў густы снег. Вось табе і сакавік, першы вясновы месяц. Наша аўтарэйсаўка — добра ўпрацаваны "зілок" мчаў па Слуцкай шасейцы, высвечваючы фарамі снегавую кругаверць, што ўсчалася так нечакана.

Мой спадарожнік — крэпкі дзяцюк у вайсковым бушлаце і з вялікай парашутнай торбай, у якіх бамжы цягаюць тару, абіваючы свае натхнёныя "сто" без закускі. У мяне фотарэпарцёрская кайстра, латаная-пералатаная, і сялянскі кошык з боханам нарачанскага хлеба — маім случанскім сястрыцам пачастунак.

Дзяцюк неяк прагна паглядзеў на бохан, адводзячы галодны позірк. Твар змарнелы, некалькі дзён няголены. А я дастаў ножскладанчык (яго заўсёды бяру з сабой у дарогу), адкроіў добрую лусту ад нарачанскага бохана і працягнуў дзяцюку:

— Частуйцеся, у дарозе, як кажуць, рот не павінен закрывацца.

Ён узяў хлеб, зірнуў з удзячнасцю, падзякаваў, прагаварыўшы:

— А няўжо ж, праўда ваша. Я ўжо трэція суткі ў дарозе, пераскокваю з аднаго аўтавакзала на другі.

Да лусты нарачанскага хлеба я прапанаваў яму драбок каўбасы, цыбуліну. Харчовы паёк рэпарцёра бяру ў дарогу з тае пары, калі галодны і халодны прасядзеў у аўто ўсю ноч каля мястэчка Шышчыцы пад наглядам станкавага кулямёта. А ўсё па той прычыне, што ракетчыкі, якія атабарыліся якраз непадалёку, выкулілі, скінулі ў канаву ракету і валаводзіліся ўсю ноч, усцягваючы яе на прычэп. А кулямётчыкі пільнавалі шасейку, сабраўшы тут некалькі соцен аўтамашын, што спяшаліся на ноч гледзячы. Хто на Мікашэвічы, а хто — у сталіцу.

Мой спадарожнік з асалодай прагна ўмяў харчпаёк, падзякаваўшы, а затым зазначыў:

— Даўно не еў такога смачнага хлеба. Памятаю, як на мяне бартавік лёг, падарваўшыся на італьянскай міне... І двое сутак праляжаў... Але тое было пад Кандагарам. Сонца смаліць, а я піць хачу... А ўначы над галавой столькі зорак — не палічыць... Я адзін і ацалеў з тае каманды...

Мы разгаварыліся. Хаця, калі быць шчырым, больш гаварыў ён. Гаварыў рэзка, кароткімі фразамі, не саромеючыся ў выказваннях і не азіраючыся на слухачоў — пасажыраў аўто. Гэта, хутчэй, была споведзь бывалага камбата, які за дваццаць гадоў службы нюхнуў пораху і ў свае сорак пасівеў...

— Я да маткі еду, адна гаруе. За Шышчыцамі, калі павярнуць на Бабоўню і зрабіць кірок на кіламетраў восем. У калгасе, які да вайны "Пралетарскай галатой" зваўся, жылы рве, а грошай не плацяць. У калгасе плата, самі ведаеце, якая. Ідзе ленінскім шляхам, шляхам да торбы, як казаў наш вясковы гумарыст — пастух Сева.

Ліст матка даслала. Няма і палена дроў, каб печ выпаліць. Дровы прывезлі, але ж. Я тыя дровы распілую і пасяку. Дый хіба гэта...

— А старшыня не дапаможа? — спрабую і я ўставіць слоўца.

— Старшыня наш, як прапар у танкавай калоне на вучэбным кідку. Дзень п'е, тры па палях з пугай носіцца і высочвае тых, хто з гуртавога поля ў свой хлеў цягне. Да яго з "неба ўпаў" Лукашэнка, верталёт пасадзіў, дык старшыня тры дні калаціўся. Вусаты палітгаварун, як толькі ўзяў галоўную пугу аграномістага калгаса, усе калгасныя старшыні акрыялі.. І наш пугай сячэ. Не там паехаў — пугай, не тое зрабіў — пугай...

— А дзе вы служыце? — спрабую памяняць пласцінку. І праўда, як служыцца і з кім дружыцца камбату?

— Ага, дзе служу, з кім дружу, — неяк іранічна перапытвае ён. — Колькі я паплечнікаў пахаваў. Куля не выбірала. Ні ў Афгане, ні ў Анголе, ні ў Карабаху...

Ён памаўчаў хвіліну, а пасля працягваў:

— Усюды, куды Краіна Саветаў нос шчаміла, вучыла, як лыжку трымаць, якой дарогай і з якімі ленінскімі малітвамі ў рай крочыць, тудых пхалі і мяне... Быў і ў Бакасы, ведаеце пра такога людаеда! Пра яго ўсе чулі...

— А цяпер дзе вы кватаруеце? Часць у якім горадзе, месца прапіскі, калі хочаце?

— Далёка адсюль. Дзень — на танку па бездарожжы, паўдня — на матацыкле, пешшу — за тыдзень. Якая вам розніца. Глыбокае ці Паставы, усё адно — дзірка. Салдат свайго дому не мае, у служывага толькі свае порткі, махра, аўтамат ды скатка... Якая цяпер армія — дыскатэка, куды нагналі здыхлякоў, якім споўнілася па васемнаццаць... Прыгналі і ў мой батальён камсы жаўтаротай. Маладыя, нахабныя. У шарэнгу паставілі са смяшкамі, кпінамі. А мяне за жывое бярэ. Не магу гэтых кепікаў сцярпець. Вы што выскаляецеся? А што вы можаце, мамкіны смактуны. І рашыўся правучыць, каб адразу ж паказаць, хто тут гаспадар, цар і Бог. Выбраў самых рослых (чалавек сем) і загадаў, каб нападалі... Ну, чаго жаўтароцікі? Баіцеся? Салагі! Соплі... І пайшлі на мяне скопам, раззлаваныя. Параскідаў усіх за лічаныя імгненні. Дохлы баец прыходзіць. Бязвольны слабак. Не падцягнецца, не пабяжыць, ляжа на першай сотні метраў. І праўда, крос-кідок з поўнай выкладкай. Гранаты, боезапас, аўтамат, скатка, сідар з харчам. Праз дзесяць хвілін паўзвода падохлі... Ах вы, салагі! Устаць і бягом! У нас — баявая задача. Ах, не хочаце? Не можаце? І мацюкамі іх не падымеш... Каб выкаваць з іх сапраўдных ваяк, ведаеце што трэба...

Ён разгаварыўся і спяшаўся выгаварыцца, больш развярэдзіў. Вадзіцель жа паддаваў газу, і машына ўрэзалася ў цемень, дзе гаспадарыла снежная крупа.

— Дык што трэба, каб выхаваць добрага салдата? — падказваю я камбату.

— Доўга расказваць. Але ж... Калі пачнецца сапраўдная бойка, гарачая, крывавая... Калі з узвода паляжа трэць... А тыя, хто ацалее, нюхнуўшы крыві і пораху, зразумеюць, што воін з аўтаматам — сур'ёзная рэч... Ваяваць — не жартаваць... І будуць ваяваць...

Якраз за Валяр'янамі, на пяцьдзесят пятым кіламетры, аўтобус трасянула пасля раптоўнага ўдару. Машыну кінула ў бок. Пасажыры, што сядзелі на месцах бліжэй да вадзіцеля, закрычалі:

— Каняку падбілі!

Конь на дарогу выскачыў нечакана. Асляплены фарамі, згубіў арыенціроўку і...

— Яшчэ жывы, нагамі пацепвае. Трэба дабіць, каб не мучыўся.

Вадзіцель, а затым нехта з пасажыраў спрабавалі перарэзаць артэрыю на шыі бедалагі.

Але нічога ў іх не выходзіла.

І тут мой спадарожнік моўчкі пасунуўся да выхаду, наблізіўся да падбітага канякі. Няўлоўным рухам у яго руках бліснуў нож. Абняў шыю каняkі, нібы вінавацячыся перад ім, зрабіў рэзкі ўдар. Каняка заціх. Бедалагу адцягнулі ад дарогі, і мы рушылі ў цемень, дзе камбата чакала паваротка на Бабоўню.

— Да раніцы каняку па кавалках расцягнуць. У братняй Манголіі колькі мы коней у сваіх кацялках... Божа, якія мы страшэнна гаротныя дурні... Што ж мы згубілі ў мангольскіх стэпах, дзе самі тубыльцы не ведаюць, дзе сват, а дзе брат. А ў Афрыцы коней не елі, кракадзілаў смажылі, а нічога, ішло...

Ён маўчаў, нібы пераганяючы ў памяці стужку сваіх горкіх успамінаў, не ведаючы, на якім жа месцы паставіць кропку, алеж...

— Я сваёй маці і грошы вязу. Не грошы, а лукашыткі, напхаў кішэні. На торфабрыкет, на дровы, на дах. Пенсіі даюць столькі, што якраз на два боханы хлеба і селядзец наверх хапае, не разжывешся. А маці ж гады тры таму ўсё хваліла вусатага старшыню — галоўнага над усім бульбяным калгасам. І харасцвенны, як Магамаеў, і гаворыць складней, чым Брэжнеў, і ўсюды шастае, гультаёў ганяючы. А цяперака, як апошняга пеўня на эшафот адправіла ды на голую бульбу перайшла, дык маўчыць, не хваліць. Ага, яму Шушкевіч не даваў, усе цвікі пакраўшы, Пазьняк амерыканцаў нацкоўвае, у Парыж не пускае... Танцору савецкага тэатра перашкаджае ведаем што.

Ён углядваўся ў цемень. Колькі ж яму засталося да паваротkі. Шкада было з ім развітвацца — такога спадарожніка калі яшчэ давядзецца сустрэць. Няхай бы і бег сабе аўтобус, на гадзіннік не зважаючы.

— У тым жа згаданым Кандагары я тройчы смерці ў вочы глядзеў, матку гукаючы. Пад гарачую руку аднаму штабнікупадпалкоўніку ледзь сківіцу не выбіў. І было за што. А ў мяне з пагона адну вялікую зорачку скалупнулі — будзеш да скону маёрам!

Калі да шышчыцкай паваротkі засталося ўсяго драбок, ён паправіў лейцы на хатулі, паляпаў па баку, прызнаўся з усмешкай:

— Дэсантны парашут спёр — пяцьдзесят квадратных метраў добрай тканіны — матка фіранкі пашые, з суседзямі падзеліцца. Тры гады таму ў вёску прыпёр два парашуты, дык уся вёска апратку пашыла. Відок! Дэсантная вёска Галынка.

Перад развітаннем ён працягнуў мне... патрон з блiскучай куляй.

— Загавораны... Даўно насіў з сабой, з часоў Карабаха, і не ведаў, каму аддаць... Аддаю таму, хто хлебам пачаставаў. Упершыню за колькі гадоў...

Я памкнуўся да свайго кошыка, узяў бохан нарачанскага і аддаю яму:

— Для вашай матулі, бярыце!

Камбат паціснуў мне руку — сталёвая, моцная рука. І рушыў да выхаду, крануў за плячо вадзіцеля:

— Тут і тармазі.

І пакрочыў у бок Бабоўні.

Вячаслаў ДУБІНКА.

Памяць

Валерый Філатаў мог бараніцца толькі тэатрам. Але тэатр яшчэ нікога не ўратаваў...

"Чароўнаю ноччу" 1997 года падчас рэпетыцый акцёру Валерыю Філатаву стала нарэшце вядома: ён стаў народным артыстам Беларусі. Праз колькі месяцаў, адказваючы на пытанне журналіста, Філатаў мовіў: "*Тое, што адбываецца ў навакольным жыцці, мне абсалютна чужое. Усведамляць гэта горка. Трэба неяк бараніцца тэатрам — адсюль павінна ісці штосьці чалавечае...*"

А сёлета на вялікім украінскім тэатральным фестывалі Валерый Філатаў распавядаў пра свае запаветныя жаданні: "*Работы, як мага больш работы. Няхай самай складанай, цяжкай, але цікавай...*"

...Кіеў сплываў страшэннай гарачынёй, мы таўкліся на Свяце мастацтваў на знакамітым Андрэеўскім узвозе, а Філатаў перажываў за наступны спектакль і стараўся як мага даўжэй не выходзіць на сонца з ценю...

У Мінску яго чакала работа, надта і надта складаная: разам з Вольгай Клебановіч — народнай артысткай Беларусі з акадэмічнага Рускага тэатра і рэжысёрам Мікаласм Пінігіным. "*Нешта сэрца цісне*", — казаў Валерый Вользе. Ліпеньскі Мінск таксама сплываў нязвыклай гарачынёй...

Сёлетні ліпень стаўся апошнім у ягоным жыцці: дзіўна і незразумела, як гэта новых роляў і "работы, як мага больш, складанай ды цяжкай" артысту больш не прычакаць...

...Танюткая "асабістая справа" Валерыя Філатава з музея Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы (акцёр прыйшоў туды ў 1980 годзе): некалькі рэцэнзій, інтэрв'ю, нататак з нагоды... Можна даведацца, як у школьным драмгуртку Філатаву прапанавалі сыграць камічную ролю журналіста. Такім чынам журналісцкая прафесія "выправіла" яго ў акцёрскую. Матэматык, у якога Філатаў быў сярод лепшых вучняў, за "здраду" матэматычным марам паставіў на выпускных іспытах "чацвёрку" і сказаў: "Прэч з маіх вачэй".

У тэатральна-мастацкім інстытуце студэнту Філатаву пашанцавала вучыцца ў Г.Глебава, Б.Платонава, І.Ждановіч, В.Рэдліх, а пасля інстытута, у 1970-м, разам з выпускным курсам апынуцца ў Бабруйску, у тамтэйшым драматычным тэатры. І з-за адсутнасці жыццёвага досведу не сыграць ролю Левінсона ў савецкай класіцы пад назваю "Разгром"...

Уладзіміра Андрэевіча Маланкіна, з якім пашчасціла спаткацца ў Рускім тэатры Беларусі, Валерый Філатаў часта згадваў як чалавека, які яго сфарміраваў і выпусціў у акцёрскае жыццё. Тры ролі ў Маланкіна сталіся пераломнымі ў акцёрскім лёсе Філатава: "Адзіны спадкаемца" Рэньяра, "*...дзе я ў 27 гадоў іграў праціўнага, гнюснага сямідзесяцігадовага стармона-скупянду, які ніяк не паміраў*". Другая работа — Іван Каламійцаў ("Апошнія" Горкага), бадай, адзіная роля, якую сёння хацелася б сыграць у той самай інтэрпрэтацыі (вельмі цяжка йшла работа над ёй), ды Мальер з "Жыцця спадара дэ Мальера".

Была і Дзяржаўная прэмія СССР за ролю Дзерваеда ў "Радавыя" па п'есе Аляксея Дударава, які, па прызнанні акцёра, "прывабіў памяркоўнасцю і спакойнай мужнасцю".

Валерый Філатаў прызнаваўся, што ён "*неверагодна зайздрослівы да работы*", што "*таленавіты толькі тады, калі таленавіты партнёр*", што "*рэдка калі хто-небудзь дапаможа акцёру, пакуль ён сам не зразумее, што да чаго...*" Перачытваць гэта, як і пералічваць ролі, наракаючы на іх малую колькасць (маўляў, а магло б і больш!) — надзвычай прыкра. Усё адно, як парушаць логіку праўды жыццёвай: што не дароблена, тое не зроблена. Як прагна апошні час Валерый Мікалаевіч чытаў ды перачытваў усё, што, на ягоную думку, стасавалася са сцэнай! Ён, напраўду, мог бараніцца толькі работай — тэатрам.

Але тэатр яшчэ нікога не ўратаваў...

Жанна ЛАШКЕВІЧ.

Кроссворд

По горизонтали: 1.Из какого вида древесины был сделан Троянский конь? 4.Магазин, в котором, как в Греции, все есть. 9."Африканский двуногий скакун". 12.Артиллерист, приехавший в Малиновку накануне свадьбы. 14.Поклонное произведение языческого скульптора. 16.Ментор у индусов. 17.Библейский бог, которому приносили человеческие жертвы. 18.Второй человек в актере. 19."Высокохудожественная" закорючка. 23.Какому искусству служил Янка Купала? 27."Международное" название повидла. 28.Девушка с внешностью фотомодели. 31.Приток Иртыша. 32.Командарм, репрессированный в 1937 году. 33.Попросту бережливость. 34.Обращение к монаху. 35.Египетский реформатор ислама. 37.Жительница хашимитского королевства. 38.Дом престарелых. 39.Дырявые качели. 42.Что карман не тянет? 44.Самое подходящее место в храме для чтения Евангелия. 46.Волан, но не для бадминтона. 47.Озеро, в котором воды больше, чем в Балтийском море. 48.Священный китайский цветок. 49.Минчанка, чемпионка Олимпийских игр 1988 года по художественной гимнастике. 50.Так называют тех, кто не умеет держать язык за зубами. 52.Полезный результат работы. 54.Сам в лесу не стреляет и другим не дает. 56.Мыслящая часть населения. 59.Гордость португальского виноделия. 63.Резервуар на колесах для живой рыбы. 64.Его работа — быть свидетелем. 65.Первый казенный дом на жизненном пути. 68."Классический" коллектив, претендующий на одну поллитровку. 71.Струны страха. 72.Носит два горба по пустыне. 73.Закавказская река. 74.Деревенский каньон. 77.Временное сумасшествие. 79.Райская должность апостола Петра. 82.Зона, где кончается тайга. 85."Толика" греческого алфавита. 86.Как на уголовном жаргоне звучит название легкового автомобиля? 87."Карменный" кавалер. 88.Кайф от еды. 89.Повесть М.Горького. 90.Просторечный синоним обмана. 91.Стихотворение, все слова которого начинаются с одной и той же буквы. 92.Разговор с унитазом по пьяному делу.

По вертикали: 1.И свадебный, и товарный. 2.Нечто долгое и скучное. 3.Кавказский бард. 4.Библейский царь, избранный евреями. 5.Сибирский Наполеон. 6.Быстрейший способ распространения новостей. 7.Человек, который не может окончательно проснуться до тех пор, пока снова не заснет. 8.Половинка от морзянки. 9.Что лежит там, где вчера еще был огонь? 10.Предложение выбирать из плохого и еще худшего. 11.Дверной код у современников Шахерезады. 13. 1... — 100 сентаво. 15.Актриса, исполнившая главную роль в кинофильме "Три тополя на Плющихе". 20.Полный порядок (разг.). 21.Супруга Геракла. 22.Мастер по части иллюзий. 24.Англичанин, придумавший ярмарку тщеславия. 25.Следствием чего является синяк? 26.Город в Саудовской Аравии. 29.Мокрое ралли. 30."Я к вам пишу, чего же боле..." (фамилия адресата). 34.Место сведения счетов. 36.Состояние, в котором человек видит свои качества в их истинном свете. 40.Какую французскую певицу зовут Мирей? 41.Собачья радость. 42.Дуракам он не писан. 43.Отбросы общества. 44.Бог, полномочным представителем которого является Магомет. 45.Что делает избиратель? 51.Самый известный очковтиратель в сельском строительстве. 53.Направление в литературе. 55.Тюремный завсегдатай. 57.Автор музыкального "Тараса на Парнасе". 58.Недавно приобретенная вещь. 60.Корейко из "Золотого теленка" (киноактер). 61.Без придыхания ее не вымолвишь. 62.В Древнем Риме ему дозволяли править не более чем полгода. 66.Место рождения истины. 67.Легко приручаемый попугай. 69.Город в Австралии. 70.Гибрид верблюдов. 73.Отравляющее вещество, названное по бельгийскому городу. 74.Два квартета. 75.Механическое устройство для переворота земного шара. 76.Посол по отношению к дипломатическому представительству. 78.Искусственный водоем, которого нет даже на самой подробной карте. 80.В какой итальянский клуб "продался" капитан футбольной сборной Беларуси Сергей Гуренко? 81.Житейская дипломатичность. 83.Петербургская река. 84.Что собой представляеторнамент?

Составила Яна ИВУТЬ.

Адказы на крыжаванку "Беларускія загадкі", апублікаваную 13 жніўня.

Па гарызанталі: 5.Вецер. 6.Туман. 9.Колас. 10.Кажух. 12.Санкі. 15.Чалавек. 16.Парашут. 20.Парасон. 22.Школа. 23.Чарот. 24.Пажар. 25.Гліна. 26.Яблык. 29.Лейка. 31.Маланка. 36.Скрыпка. 37.Капуста. 38.Палка. 41.Акула. 42.Зоркі. 43.Аркан. 44.Камар.

Па вертыкалі: 1.Верабей. 2.Дрэва. 3.Струк. 4.Самавар. 7.Голас. 8.Бурак. 11.Павук. 13.Невад. 14.Дупло. 17.Барабан. 18.Воблака. 19.Шапка. 21.Пчала. 27.Бочка. 28.Казёл. 30.Карта. 32.Лыжка. 33.Акуляры. 34.Рамонак. 35.Ручка. 39.Асіна. 40.Кошка.

Спорт

В армейском гандболе белорусам равных нет

Полным триумфом завершились в Хорватии вторые всемирные Военно-спортивные игры для гандбольной сборной Беларуси, составленной из игроков минского СКА. Наша команда, не проиграв ни одного матча, завоевала титул сильнейшей армейской команды мира.

Особенно непростым выдался финал, где подопечные Спартака Мироновича встречались с хозяевами. От последних, само собой разумеется, местные болельщики ждали только победы. Но не тут-то было. К чести наших игроков, невзирая на очевидный судейский прихват, они сумели довести поединок до логической победы — 29:25.

Столь же логичной и заслуженной выглядит и общая виктория белорусов, к слову, первая на подобных турнирах. На двух предыдущих мировых первенствах среди военнослужащих нашей команде повезло меньше. В 1997 году она заняла четвертое место, а в прошлом остановилась лишь в шаге от "золота". Успех нашей сборной лишний раз подтверждает, насколько сильны в Беларуси традиции армейского гандбола, все значимые достижения которого за последние десятилетия связаны как раз с именем Спартака Мироновича и бессменно возглавляемого им СКА.

Дмитрий ЕРМАК.

Готовим сами

Самый полезный рецепт

На 1 кг крепких красных помидоров взять 1 кг красного сладкого перца (можно меньше), 1 антоновское яблоко, 2 головки чеснока. Солить по вкусу. Пропустить все через мясорубку. Хранить в холодильнике, закрыв новыми капроновыми крышками. Эта заготовка — кладезь витаминов.

Самый легкий рецепт

Красные или бурые помидоры уложить в простерилизованную банку (без приправ). Залить кипятком.

Через 5 минут воду слить. Всыпать в банку с помидорами 4 ст. ложки сахара, 1 ст. ложку соли, залить кипящей водой и в конце влить 1 ст. ложку уксуса (желательно яблочного). Закатать.

Помидоры в желатине

Наполнить банку доверху помидорами, нарезанными на дольки. Небольшие твердые помидоры разрезать на 4 части. Пригодны также огромные, мясистые помидоры (нарезать небольшими дольками).

Рецепт рассчитан на 3 литровые банки.

На 1 л воды — 2 ст. ложки сахара, 1 ст. ложка соли, 1 ст. ложка уксуса, 1 ч. ложка желатина.

Желатин растворить в стакане холодной воды за 3 часа до приготовления. Когда Вы зальете помидоры кипящим рассолом, тут же вливайте доведенный до кипения (не кипятить!) желатин.

Положить перец, лавровый лист (немного). Стерилизовать 10—20 минут. Закатать.

Помидоры соленые

Для засола годятся красные, бурые и зеленые томаты, но обязательно одинаковой зрелости. Лучше выбрать сорта мелкоплодные, с плотной кожицей, мясистые.

Солить можно в бочках, кадках, крупной стеклянной таре, причем для спелых помидоров берут посуду поменьше.

Ряды томатов перекладывают укропом, вишневыми и черносмородиновыми листьями, добавляют листья хрена, чеснок, горький перец, лавровый лист, базилик, кориандр, корицу — по вкусу.

Для спелых помидоров рассол готовят из расчета: на 10 л воды — 700 г соли, для зеленых и бурых — 600 г.

Рассол надо вскипятить и остудить. Томаты можно оставить для брожения в комнате на сутки, но лучше сразу поместить в холодное место.

Сверху томаты надо покрыть деревянным кружком с легким грузом и чистой тканью.

Помидоры готовы через 3—4 недели.

Помидоры соленые с горчицей

В стеклянные трехлитровые банки положить помидоры, ошпаренный кипятком укроп, черный перец, чеснок, хрен. Залить холодным рассолом, закрыть крышкой и завязать пленкой.

Для рассола: **на 10 л воды — 11 ст. ложек соли без верха, 11 ст. ложек сахара, 100 г сухой горчицы, лавровый лист (вскипятить и охладить).**

Сухую горчицу можно засыпать без кипячения, поверх рассола **(2 ст. ложки на 3-литровую банку).**

Благодаря сухой горчице в банках не образуется плесень, даже если соленья будут храниться при комнатной температуре.

P.S.: *Помидоры, как Вы знаете, хороши в любом виде. Единственное, что можно посоветовать: не увлекайтесь салатами из зеленых помидоров. Имеются сведения, что они способствуют возникновению онкологических заболеваний.*

Подготовила Нина БАЗЫЛЕВА.

Хочаце — верце, хочаце — не верце...

Будучы тыдзень: зоркі прадказваюць

Авенам — фінансавы поспех і добры настрой. Увогуле, вас чакае ў найвышэйшай ступені ўдалы тыдзень. Да поспеху, па словах астролагаў, вас прывядуць вашыя асабістыя пачынанні. Добры настрой, праўда, могуць сапсаваць не вельмі прыемныя сваркі са сваякамі. Не выключана, што вы паставіцеся да гэтага залішне эмацыянальна, таму планеты рэкамендуюць вам стрымліваць эмоцыі і трымаць сябе ў руках.

Цяльцам — дапамогу калег. Верагодна, вам давядзецца напружыць усе свае сілы дзеля выканання нейкай важнай задачы. Дзелавой дзейнасці могуць перашкодзіць нечаканыя абставіны ў асабістым жыцці. Магчыма, вам пашчасціць атрымаць значную суму, якая дапаможа кампенсаваць вашыя штодзённыя расходы. Не будзе на гэтым тыдні, сцвярджаюць зоркі, праблем з набыццём нерухомасці, але з яе продажам пакуль трэба пачакаць. Закаханым нішто не павінна перашкодзіць у поўнай меры зведаць радасць узаемных зносінаў. Але зоркі таксама папярэджваюць, што выпадковае знаёмства можа перарасці ў даволі сур'ёзнае пачуццё.

Блізнятам — плённую працу. Хутчэй за ўсё, вы даб'ецеся поспеху ў фінансавых справах, а таму, па словах астролагаў, можаце будаваць самыя смелыя планы на бліжэйшую будучыню. Планеты гарантуюць вам поспех у кар'еры, але раяць пакрысе рыхтавацца да праблем на рабоце. Але не турбуйцеся: яны акажуцца часовымі і ў хуткім часе ў вас ізноў усё будзе добра. Зоркі раяць сачыць вам за станам свайго бюджэту і па меры магчымасці пазбягаць неабдуманых і непатрэбных трат. На гэтым тыдні вам прыйдзецца яшчэ перанесці бясконцую колькасць сустрэч, невялікіх паездак і тэлефонных размоў.

Ракам — дзелавыя пачынанні. Добрае самаадчуванне і станоўчыя эмоцыі, не выключана, дапамогуць вам дасягнуць вяршынь поспеху. Праўда, планеты раяць вам пакуль што пачакаць з вырашэннем якіх-небудзь важных пытанняў, удача не будзе спадарожнічаць вам у гэтым. Лепш адправіцца з блізкім чалавекам у нядоўгае падарожжа. Не выключана, што да вас завітае пачуццё рамантычнай закаханасці. Верагодна, бізнесмены атрымаюць адразу некалькі заманлівых прапаноў, якія ў будучым абяцаюць хуткі прыбытак.

Львам — каханне. Не выключана, што сутыкнецеся з мноствам праблем як на рабоце, так і ў адносінах з блізкімі. Планеты не раяць прымаць імпульсіўных рашэнняў, лепш зрабіце сабе невялікі водпуск і пастарайцеся ўсё старанна абдумаць. Маладых дзяўчат чакае сустрэча з прадстаўніком моцнай паловы чалавецтва, якая, не выключана, стане пачаткам доўгага і бурнага рамана. Лянота і залішняя летуценнасць, верагодна, перашкодзяць вам паўплываць на рэальны ход падзей. Верагодна, трапіце ў поле зроку добрага сябра, які з лёгкасцю спакусіць вас туманнымі далямі і далёкімі гарызонтамі.

Дзевам — спагаду. Не выключана, што амаль увесь ваш тыдзень будзе звязаны з клопатамі аб замацаванні аўтарытэту. Дарэчы, у рэшце рэшт вам прыйдзецца добра прааналізаваць суадносіны сваіх перакананняў і ідэалаў рэчаіснасці. Нечаканыя непрыемнасці могуць значна ўскладніць адносіны з сябрамі. Зоркі раяць непасрэдна ў гэты час паводзіць сябе больш стрымана, чым заўсёды. Тыдзень запомніцца дробнымі пакупкамі, сяброўскімі сустрэчамі і падарункам ад каханага чалавека. У канцы тыдня ў вас, як сцвярджаюць планеты, будзе ўсё, каб пазітыўна вырашыць важныя фінансавыя пытанні.

Шалям — падтрымку. Не выключана, што трапіце ў палон канфліктна-небяспечных эмоцый. Канфлікты ў сваю чаргу народзяць новы ўсплёск страсцей. І так, папярэджваюць зоркі, можа быць аж да поўнага знясільвання. Ці не лепш было б у гэтым выпадку махнуць куды-небудзь, дзе вы адчуеце сябе ў сваёй талерцы? Тэрмінова вырашайце і будзьце гатовыя да незвычайных рамантычных прыгод.

Скарпіёнам — інтэлектуальную дзейнасць. На гарызонце — рамантычныя прыгоды. Праўда, майце на ўвазе, што яны вам пакуль толькі свецяць, але зусім не грэюць. Таму не варта адкладваць у доўгую скрыню справы надзённыя. Яны зараз маюць тэндэнцыю назапашвацца і не вырашацца самі сабой. Верагодна, навуковыя супрацоўнікі адправяцца ў іншы горад для ўдзелу ў навуковым сімпозіуме або канферэнцыі. У бізнесменаў наперадзе шмат работы з дакументамі.

Стральцам — радасныя падзеі. З'явіцца цудоўная магчымасць для таго, каб пачаць сваю справу і стаць незалежным. Дапаможа, мабыць, стары сябар, якога вы ўжо даўно спісалі з рахункаў. Пільную ўвагу на гэтым тыдні зоркі рэкамендуюць удзяліць свайму здароўю: магчымы некаторыя праблемы і ўскладненні. Планеты раяць вам засяродзіць сваю ўвагу на родных і блізкіх, магчыма, што камусьці з іх спатрэбяцца ваша дапамога і ўдзел. Пасярэдзіне тыдня, запэўніваюць астролагі, абавязкова прыйдзе добрая навіна. А ўсе непаладкі на працы абмінуць вас. Тыдзень запомніцца пладатворнасцю і мінімумам перашкод.

Казярогам — інтымныя адносіны. Зоркі не раяць рабіць акцэнт на матэрыяльных пытаннях, інакш вам, папярэджваюць планеты, значна падпсуюць настрой. Сумесны адпачынак з сям'ёй абяцае вялікую колькасць эмоцый. Верагодна, што чарговы цыкл вашай жыццёвай актыўнасці будзе адзначаны пачуццём адштурхоўвання ад знешняй марнасці. Гэта дазволіць многае непрадузята ацаніць і асэнсаваць. Не выключана, што ў сярэдзіне тыдня недарэчная выпадковасць зменіць вашае ўяўленне аб дарагім сэрцу чалавеку. Зоркі раяць памятаць, што ўсё рана ці позна вяртаецца на колы свае.

Вадалеям — падарункі. Зоркі не раяць забываць, што настрой і амаль усе вашыя справы залежаць у асноўным ад вас саміх. Было б жаданне, і нават з мінімальных магчымасцяў вы выцягнеце максімум карыснага. Калі ж вы не жадаеце апынуцца ў цэнтры фінансавых страт, не спакушайцеся прапановамі сяброў. Зняць стрэсавы стан дапамогуць падтрымка і любоў сяброў і блізкіх. Поспех, верагодна, павернецца тварам да юных асоб жаночага полу — напрыканцы тыдня вы маеце шанц сустрэць чалавека, які зменіць ваша жыццё.

Рыбам — канфлікты. Як сцвярджаюць зоркі, на рабоце сітуацыя будзе заставацца поўнасцю пад кантролем. У асабістым жыцці таксама ніякіх буйных перамен не чакаецца. Праўда, не выключана, што дзелавыя людзі адправяцца ў кароткатэрміновую камандзіроўку для заключэння важнага кантракта з новымі партнёрамі. Астролагі раяць вам трымацца далей ад палітычных інтрыг. Бытавыя расходы могуць ўдарыць па вашай кішэні. Увогуле, вас чакае даволі спакойны тыдзень, які запомніцца ўсеагульнай гармоніяй.

Камп'ютэрныя гульні. Спартыўныя

Днямі ў Гомелі адкрыўся рэспубліканскі чэмпіянат па спартыўных камп'ютэрных гульнях QUAKE II. Гэтая камп'ютэрная гульня лічыцца адной з самых папулярных у свеце; рэгулярна праводзяцца сусветныя першанствы па QUAKE II і нават чэмпіянаты краін СНД.

У Беларусі падобныя спаборніцтвы праходзяць упершыню. Іх арганізатарамі выступілі гомельскае навукова-вытворчае прадпрыемства "Сервер" і Партыя народнай згоды. У чэмпіянаце ўдзельнічаюць 64 гульцы, стаўшыя лепшымі ў ходзе абласных адборачных тураў. 21—22 жніўня пройдуць камандныя спаборніцтвы, у якіх будуць удзельнічаць каманды Масквы і Санкт-Пецярбурга.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ, БелаПАН.

ЧАСТНЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ

Продаю

Памятники разные. **Тел.: 222-11-93, 234-85-34, без выходных до 20.00.**

Слуховые аппараты внутриушные, ФРГ. 210 у.е. **Тел. (0162) 20-08-17.**

Форд "Сиера-чиа", 83 г., V 6, 2 л., б/к., э/з., э/п., г/у., ц/з, люк хэтчбэк, 100% раст. 1500 у.е. **Тел. 256-48-79.**

Дом с хозпостройками в Воложинском районе. Тел. **235-96-43.**

Шины на МАЗ и КамАЗ (3 комплекта), новые, недорого. **Тел. 211-72-19.**

Меняю

3-комнатную квартиру на две однокомнатные. **Тел. 230-47-73.**

Услуги

Получение лицензий. **Тел. 277-85-28.**

Настройка пианино по всей Беларуси. **Тел. 258-48-49.**

Установим люстры, карнизы. **Тел. 262-72-77.**

Штукатурные работы выполнит бригада женщин (стаж 25—30 лет) быстро, качественно и недорого. **Тел. 211-72-19, с 18.00.**

Считать недействительным

Утерянное удостоверение инвалида серия 08 №0069018 на имя Богданович Елены Александровны.

Пятница, 20 августа

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.15 Политические диалоги.
08.40 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
09.00 Новости.
09.25 "Навстречу". IV Международный фестиваль театров кукол.
09.55 Телебом. "На любой вкус".
10.10 Уроки Н.Новожиловой.
10.35 Усадьба. Программа для дачников.
11.00 Новости.
11.10 Новые имена.
11.20 "Кончалось лето", "И еще один радостный день". Короткометражные худ.фильмы для детей.
12.00 Сделано в Беларуси. ОАО "Слониммебель", коллективное предприятие "Пинскдрев", ОАО "Слуцкая мебельная фабрика".
12.15 Четвертое измерение. Научно-популярная программа.
12.40 "День над лесом". Док.фильм (ТО "Телефильм").
13.00 Новости.
13.10 Дневной сеанс. М.Левтова в худ.фильме "Любочка" (Одесская киностудия).
14.25 "Механика-99". Телеочерк о Международном научном конгрессе.
15.00 Новости.
15.15 Сериал для детей. "Девочка и океан" (Австралия).
15.40 Окружающая среда. Социальная защита потерпевших от аварии на ЧАЭС.
16.05 Регион. Передача из Гродно.
16.30 "Риск-версия". Телеигра.
17.00 Новости (с сурдопереводом).
17.10 "А музыка звучит..." Рок-коронация-98.
17.30 Наш край. "Беларусь в зеркале мемуаров". Рассказывает Адам Мальдис.
17.50 Новые имена.
17.55 Футбол. Чемпионат Республики Беларусь. "БАТЭ" (Борисов) — "Гомель". Трансляция из Борисова. В перерыве (18.45) — Новости.
19.55 "Сегодня с вами..." Генеральный директор Государственного национального парка "Беловежская пуща" Василий Жуков.
20.20 Международные спортивные новости.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Ночь юмора на "Славянском базаре в Витебске-99".
00.20 Криминальная хроника.
00.25 Белорусский хит-парад.
00.30 Новости.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.10 Новости.
08.15, 16.00 "Во имя любви". Сериал.
09.15 Маски-шоу.
09.40 Смак.
10.00 Сериал "Звездные воины".
10.50 Мультсеанс: "Кот Базилио и мышонок Пик".
13.30 Программа "Вместе".
14.15 "Гарри — снежный человек". Сериал.
14.40 Худ.фильм "Сломанная подкова".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Наталья Гвоздикова в программе "Женские истории".
18.15 Док.детектив "Суперкрот". Дело генерала Калугина. 1999 год.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Детектив "Коломбо теряет терпение".
22.10 Приглашает Концертная студия "Останкино". Вия Артмане.
23.25 Боевик "Операция "Лазер".

РТР

06.00 Доброе утро, Россия!
06.20 У всех на устах.
06.45 Телеигра "Программа передач".
07.15 Тысяча и один день.
08.15, 22.10 Дежурная часть.
08.45 Товары — почтой.
09.10 "Миледи". Сериал.
10.00, 16.00, 19.00, 22.25 Вести.
15.30 "Первые поцелуи". Сериал.
16.30 "Башня".
17.00 "Лето нашей тайны". Сериал.
17.55 "Устами младенца". Телеигра.
18.25 "Городок".
19.40 Подробности.
19.55 Комедия **"Вход и выход".**
21.35 Подиум д'Арт.
22.55 Триллер **"Там, где скрыта тайна".**

КУЛЬТУРА

07.05, 11.30, 13.00, 19.30, 23.05 Новости культуры.
07.25 "Бургундия". Док.фильм.
08.20 "Консилиум".
08.45 "Поклонникам Терпсихоры".
09.00, 21.05 "Только для сумасшедших". Худ.фильм.
10.30 "Моей души коснулась ты..." Романсы на стихи А.К.Толстого.
10.50 "Российский курьер".
11.40, 19.50 После новостей...
12.00 "Поэзия и правда жизни". С.Дягилев.
12.30, 13.45 "Пир во время чумы". Спектакль.
14.40 Э.Григ "Норвежские танцы".
15.00, 17.30 Новости.
15.10 "Лукоморье".
15.30 Мультфильмы.
16.00 "Иконописец Андрей Запруднов".
16.15 "Джаз-лихорадка". Док.фильм.
16.30 "Страна Фестиваля".
17.00 "Очевидное-невероятное". Век XXI".
17.40 "Живопись Владимира Мухина".
17.55 "Царская ложа". Светлана Захарова.
18.40, 20.10 "Избранное-2000".
19.15 Чудо-сказка.
22.35 "Кто там..." Авторская программа В.Верника.

НТВ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00 Сегодня утром.
06.10, 07.15 Спорт.
06.20 Градусник.
06.25, 07.45, 14.20 Сегодняչко.
06.35 Мультфильм.
06.45 Карданный вал.
06.50, 16.30 Впрок.
07.25, 17.40 Криминал.
07.35 Я — телохранитель.
08.10 Сериал "Солдаты удачи".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.20 Детектив "Ошибка резидента". 2-я серия.
10.35 Мультфильм "Чебурашка".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает...
13.30 Сериал "Доктор Куин, женщина-врач".
15.30 Сериал "Захватчики".
16.55 Футбольный клуб.
18.35 Детектив "Судьба резидента". 1-я серия.
20.05 Намедни-81.
21.45 "Криминальная Россия". "Погоня за призраками". Часть 1-я.
22.15 Худ.фильм "Белоснежка".

TV-6

05.55, 12.05 День за днем.
07.45, 17.15, 22.50 Дорожный патруль.
08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00 ТСН-6.
08.10, 23.15 Те Кто.
08.25 СВ-шоу.
08.50, 09.45, 11.50, 14.20 Телемагазин в Минске.
09.00 Сериал "Защитница".
10.05 Наша музыка. София Ротару.
11.05 Сериал "Вавилон 5".
14.05 Мультфильм "А в этой сказке было так".
14.40 Сериал "Просто Мария".
15.30 Мультсериал "Серебряный конь".
15.55 Сериал "Приключения Шерли Холмс".
16.25 ДИСК-канал.
17.30, 00.45 Сериал "Грейс в огне III".
18.00 "Шоу Бенни Хилла".
19.00 "Новости дня".
19.30 "Скандалы недели".
20.00 "ОБОЗ".
20.55 Боевик "Правое дело".
23.05 Шесть новостей дня.
23.35 "Радиохит".
00.35 "Знак качества".

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Коупленда.
18.25, 20.25, 21.55 Мой дом, моя крепость.
18.30 "Житие Александра Невского". Вступительное слово Отца Александра.
20.30 Вечарніца.
20.45 Сериал **"Странные истории".**
21.45 Между прочим.
22.00 Худ.фильм **"Взять живым или мертвым".**

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
E-mail : nv@irex.minsk.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №999